

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXIII. évfolyam

Subotica, vasárnap 1922. augusztus 13.

220. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben
TELEFON SZÁM: Kiadóhivatal 8-58, szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár: negyedévre 90 — dinár

SZERKESZTŐSÉG: Kralja Alexandra-utca 4 szám alatt
Kiadóhivatal: Kralja Alexandra-utca 1 (Leibach-palota)

Egyoldalú loyaltitás

Valahány politikus a magyarságról nyilatkozik, nem mulasztja el hangoztatni, hogy az állam az itt lakó magyaroktól csupán loyaltitást vár. Nemrégiben Nincses külügyminiszter mondotta ezt az újságíróknak, azt megelőzőleg Pasics nyilatkozta ki a Magyar Párt képviselői előtt, hogy a magyaroknak loyális alattvalóknak kell lenniük, közben a jelentékeny és jelentéktelen politikusok, kormányfők, főszolgabírák és polgármesterek dörögtek felénk, hogy legyünk loyálisak. Legyünk loyálisak s akkor minden jó lesz. Akkor lesz igazság, akkor boldogulhatunk, nem lesz üldözés, nem lesz kiutasítás, bebörtönzés, lesz iskola, jó közigazgatás, rendes közlekedés, igazságos megadózás, nem lesz korrupció. Szóval teljesül minden vágyunk. Csak loyálisak legyünk...

Hát nem loyális a magyarság? Mi az a loyaltitás?

Az alkotmány 21-ik paragrafus felsorolja a polgári kötelezettségeket. Megállapítja, hogy mi az, amit az állam egy loyális polgárától megkövetelhet. Minden állampolgár köteles — mondja az alkotmány — *alattvaló magát az örvénynek, a nemzeti egység érdekét szolgálni, a hazát védeni és az állam terheit anyagi teherbíráshoz és a törvények rendelkezéséhez köpest viselni.* Ezek közül a kötelezettségek közül melyiket nem teljesíti a magyarság? Hol van tehát hiányosság a loyaltásban?

A magyarság többsét is tesz, mint amennyit az alkotmány a loyális polgár kötelezettségül előír. A magyarság szereti új hazáját, a magyarok dolgozik, hogy boldogulhasson és hogy az állam erősödjék, a magyarok, amennyire engedik őket, résztvesznek a közgazdasági tevékenységben, hogy tudásukkal, munkájukkal szolgálják az országot, igyekeznek az állam nyelvét elsajátítani, gyermekeiket taníttatják az államnyelvre és *nincs a társadalom és állami jólétségnek olyan mozgalmá, amelyben a magyarok munkával és sokszor anyagi erejükkel jóval meghaladó áldozatokkal is ne vennének részt s még azok az alakulatok is, amelyek a legnemzetibb jelszavak alatt követnek el erőszakosságokat magyarok ellen, jüvedelmük egy részét magyaroktól és magyar vállalatoktól szereztek.*

Az SHS. királyság magyarjai munkájukkal és tetteikkel demonstrálják loyaltitástukat. Milyen loyaltitást kívánnak tőlük még s milyen jogon, milyen alapon vonják kétségbe a magyarok loyaltitását?

Ha a szerbek nem ismernek an-

nak a *hurra-hazafi-ságnak* az értékét, amely a kávéházban hangos himnuszénekéssel ünnepli meg ezt a kétségkívül fölemelő tényét, hogy a pincér új flaskó szódavíz állít az asztalra s amely feltű gondossággal ügyel rá, hogy észrevegyék azt a háromszintű szalagot, amely a gomblyukban ríki, azt kellene hinnünk, hogy ezt az öblősheng, rikoltó patent-hazafiságot tévesztik össze az állampolgári hűséggel és loyaltitással. Az ilyen hazafiságot, amely a haza „önzetlen” szeretetét az az ellenszolgáltatást már beszédte, vagy be akarja szedni, jobban ismerik úgy a Száván inneni, mint a Száván túli szerbek, semhogy annak őszinteségében hinnének, vagy a magyaroktól s a többi nemzetiségektől ilyen szaváló, lármás hazafiságot kívánhatnának.

A kormány György herceg ellen

Korona-tanács Ljubljánában — A kisanant külügyminisztereinek tanácskozása

A tegnapi nap politikai szenzációja az a kommuniké, melyet a kormány hivatalosan kiadott György királyi követeléseinek tárgyában. Eddig a kormány igyekezett nyilvánosság nélkül elintézni a dinasztia ezen előkelő tagja és a kormány közt felmerült vitát, hisz még élénken emlékeztet a beogradi lapok emiatt való elkobzása, ami pedig a beogradi sajtószabadság atmoszférájában meglehetősen szokatlanul jelenés volt. A királyi való két hétes tárgyalások azonban eredménytelenek maradtak és így a kormány maga tájékoztatja a nyilvánosságot az affér állásáról. Ezzel telán az ellenzéki lapok „telepiezések”-nek akartak elébe vágni, az a hangnem azonban, amely a kommuniké a volt trónörökös magatartásáról szól, egészen szokatlanul éles.

Az afférről a következő beogradi tudósításunk számol be:

György herceg ügyében a minisztertanács a pénteki nap folyamán két ülést is tartott és a delutáni ülés folyamán, hat óra körül a herceget is meghívták, hogy közöljék vele a kormány álláspontját követelésével szemben. A tanácskozás után a miniszterelnökség a következő kommunikét adta közre:

Különböző lapoknak az utóbbi időben megjelent híreivel szemben, hogy György király, fi anyagi jellemző követelésével szemben a kormány nem viselkedik méltányosan és hogy ő ezért lépéseket tett volna, illetékes helyről felhatalmaztak bennünket a következők kijelentésére:

Öfensége György királyi ren-

A magyarság hazafisága a becsület munká az ország érdekében, loyaltitása a csorbitatlan hűség az állam és törvényei iránt. Csak hogy ez a loyaltitás rendkívül egyoldalú loyaltitás. A mi loyaltitásunkat nem viszonzák hasonló loyaltitással. Az alkotmány a törvényteliséget, a törvények megtartását az állampolgári hűség első kritériumává teszi. Vajon nem a legteljesebb joggal kérhetnénk-e mi számon azoktól, akik tőlünk állandóan loyaltitást kívánnak, a loyaltitás hiányával vádolnak bennünket, hogy betartják-e az állampolgári kötelezettségeknek azt a parancsát, hogy a törvényeknek magukat alávetik?

A magyarság hitet tesz és hitet tehet a maga loyaltitásáról s nem kíván mást, csak hogy loyaltitását hasonló loyaltitással viszonzják.

pedig a királyi pár Pasics és Nincses kíséretében elutazik Marienbadba. A királyi pár beogradi utazása tehát elmarad.

Pozsonyban is lesz kisanant konferencia

A Novi List értesülése szerint a kisanant külügyminiszterei és pedig Benes csehszlovák, Duka román és Nincses SHS. külügyminiszter augusztus 25-én Szlovákiában, Pozsonyban vagy valamely tátrai fürdőhelyen találkozhatnak. Az Epecha szerint *Tátralom-nicon* lesz a konferencia.

Pasics marienbádi tartózkodása alatt a Jugoszlávia és Csehszlovákia között fennálló szövetségi szerződést fogják meghosszabbítani. Az új szerződés jövő év januárjában lép életbe.

Ki helyettesíti Pasicsot?

Az utóbbi napokban sok szó esett arról, hogy a miniszterelnököt külföldi tartózkodása alatt ki fogja helyettesíteni. Minthogy Trifkovic Markó szintén üdülési szabadságra készült, az a terv merült föl, hogy Vászics hadügyminiszter legyen a helyettes miniszterelnök. Az alkotmányosság tisztelői azonban kisértették, hogy a hadügyminiszter nem parlamentáris miniszter és így nem vezetheti ideiglenesen sem a kormányt. Pasics ezért fölkérte Trifkovicot, hallassza el üdülését és vállalja a helyettesítést. A kérdésről véglegesen a hétfői koronatanács fog dönteni.

A rokkantak politikai párta

A hadirokkantak között az egész országban mozgalom indult meg, hogy érkeik megvédésére önálló politikai pártba tömörüljenek. A beogradi sajtó nagyon elítéli ezt a mozgalmat, mely az erők újabb szétforgácsolódására vezet és egyáltalában nem fog a rokkantak előnyére válni. A mozgalom nem nagy sikerrel bíztat. A rokkantak politikai tömörítését minden európai országban megkísérelték már, de a mozgalom mindenütt kudarcra végződött.

Tizenöt millió dollár

Kumanudi pénzügyminiszter kijelentette a *Beograder Dnevnik* munkatársa előtt, hogy az amerikai kölcsön 15 millió első részlete már megérkezett a pénzügyminiszteriumba. A minisztertanács már foglalkozott is a kölcsön felhasználásának kérdésével és elhatározta, hogy azt szigorúan a kölcsönről szóló törvény rendelkezései szerint fogják felhasználni.

A pénzügyminiszterium s az Uprava Fondova vizsgálja

Abból az alkalmából, hogy az Uprava Fondova (állami jelzálogintézet) beszüntette az építkezés

kölcsönök folyosítását és ezzel az egész építkezést válságba sodorta a beogradi sajtó élénken támada a pénzügyminiszteriumot, mint a mely ezért a felelősséget viseli. A pénzügyminiszterium ezekre a támadásokra azzal védekezett, hogy a jelzálogintézetnél állandó elszámolási viszonyban van és állandóan kölcsönösen tartoznak egymásnak nagyobb összegekkel. Most az Uprava Fondava igazgatósága is megszólal és a Vreme-ben tett nyilatkozatban megerősíti a pénzügyminiszterium védekezését és azt állítja, hogy a kölcsön beszüntése oka kizárólag az általános pénzkrízis. Egyébként a mint lehetséges lesz, folytatni fogják a kölcsönök folyosítását.

A vasutigazgatóságok pénze
A legutóbbi minisztériumtanácsos éves vita fejlődött ki Kumanudi pénzügyminiszter és Sztanics közlekedési miniszter között abban, a kérdésben, hogy az egyes vasúti igazgatóságok hová szolgáltatassák be jövedelmüket. A pénzügyminiszter a pénzügyi törvény értelmében azt kívánta, hogy a jövőben minden befolyó jövedelmet a pénzügyminiszteriumba juttassanak, míg a közlekedési miniszter a vasúti pragmatika 95. §-a értelmében azt vitatta, hogy a vasutigazgatóságok a közlekedési miniszteriumnak kötelesek elszámolni. A kormány végül is úgy határozott, hogy a két miniszter közvetlen tárgyalás útján rendezze a kérdést, amit remélhetőleg hamarosan el is intéznek.

Operaelőadások a vajdasági városokban

Kibővítik a novisadi opera-társulatot

A kultuszminiszter a novisadi állami színház operagigazgatójának nemrég kinevezte Radoszavlevics Márkót, a híres dirigens, aki — mint ismeretes — nemrég mondott le a katonai főkarrieri állásáról. A kitűnő művész — aki jelenleg Suboticián tartózkodik — a bécsi operánál kezdte meg művészi pályafutását, ott működött hosszú ideig abban az időben, amikor Mahler vezette a császárváros zenei mozgalmát. Bécsből a világháború befejezése után jött haza Jugoszláviába. Beográdba, ahol megbízták a katonai filharmonikus zenekarok igazgatásával. Radoszavlevics azonban csak pár hónapig dolgozott a katonai zenekarokkal: egy éven Suboticián lejártszűdő ügyből kifolyólag otthagya állását és azóta minden hivatalos kötelezettség tehermentesüléssel értékesítette nagy zenei tudását és tehetségét. A kultuszminiszter most a novisadi operatársulat élére nevezte ki, hogy a szépen fejlődőnek induló vajdasági zenei mozgalom irányítását és vezetését átvegye és szorgalmazza.

Munkatársunk beszélgetést folytatott Radoszavlevics igazgatóval, aki a novisadi operatársulat programjáról a következőket mondotta:

— Novisádon addig is volí operagegyüttes, de nem volt teljesen komplett és nem volt minden zenei produkcióra alkalmas. Most elsősorban az a megbízatásom, hogy az *orchestert kibővítsen*. Eppen ebben az ügyben járok Suboticián és tárgyalok olyan emberekkel, akiknek leserződését fölfelelő szükségesnek tartom.

— Az operatársulat programját most állítjuk össze. Egyelőre még nem tudom biztosan, hogy milyen darabokat veszünk fel repertoárunkban, azt azonban már előre beígérhetem, hogy a legkiválóbb operákat fogjuk előadni.

— Hogy megyünk-e vidéki turnéknak? ... Nagyon természetesen, hogy *folkeressük a Vajdaság nagyobb centrumait is, elsősorban Suboticiát, ahol hosszabb ideig fogunk tartózkodni*. Az ősi színi-szezon augusztus 15-én kezdődik. A lehetőségek szerint tehát valószínű, hogy *nég ebben az évben sor kerül a vidéki turnéra*: Somborra, Staribesejre, Beeskerek-

re és Smboticára.

— Megírhatja azt is, — mondotta végül Radoszavlevics igazgató — hogy a beogradi és a bécsi opera legkiválóbb művészeinek vendégszereléséről is gondoskodunk, úgy hogy a vajdasági közönségnek alkalma lesz a világvárosok nagyszerű operaprímadómáinak előadásában is gyönyörködni.

Pletikoszits polgármester lemondása

Ellentétek a főispán, polgármester és a tanács-tagok között

Subotica városi közigazgatásának újabb válsága van. Alig intézódött el a főispánság, Pletikoszits András dr. polgármester mondott le rövid időközben másodsor. A polgármester most tért csak vissza hat hetes szabadságáról hivatalába és visszakeresését nyomon követte lemondása, amely azonban a beavatottakat nem érte váratlanul, mert annak régebbi időktől visszanyúló előzményei vannak.

A polgármester lemondásának okairól a legkülönbözőbb verziók vannak folyanatban. Ezek közül a leghelytállóbb az a következtetés, hogy Pletikoszits polgármester lemondását közvetlenül az alakítandó új szláv napilap körül felmerült nézeteltérések okozták. A lapalapítás ügyében tartott első értekezletre ugyanis a bunyevácokat meghívták, míg Pletikoszits polgármester csak a második értekezletre nyert meghívást. Ezt találta a polgármester magára nézve sértőnek és ez érlelte meg benne a végleges elhatározást, hogy lemond állásáról.

Amint azonban munkatársunk megbízható helyről értesít, a lapalapítási affér csak kirobantotta Pletikoszits polgármesternek a lemondásra való végző elhatározását. A polgármester már néhány hónapja előbb beadott első lemondása alkalmával is csak nagyon nehezen volt hajlandó megmaradni állásában és azóta is állandóan foglalkozott a lemondás gondolatával.

Azonkívül, hogy a polgármestert a városi gazdálkodás súlyos gondjai is

elkezdvetlenítették, volt más oka is bőven a lemondásra. Pletikoszits polgármester és Dobanovicski főispán között az utóbbi időben több kérdésben súlyos ellentétek merültek fel és csak ezzel magyarázható, hogy a polgármester most is a főispán kezét látta abban, hogy nem hívták meg a lapalapítási értekezletre, holott Dobanovicski főispánnak éppen ellenkező volt ebben az ügyben az intenciója.

De súlyosabb ellentétek merültek fel Pletikoszits polgármester és a városi tanács több tagja között is, ami a tanácsülésen nem egyszer élénk kifejezésre is jutott. Ezt főképpen olyan okok idézték elő, hogy a polgármester minden ügyben félve vizsgázott pártjának állásfoglalására, amellyel nem akart összefüggésbe kerülni és így került sokszor szembe a tanáccsal. Emlékeztet még, hogy egy ilyen elvi kérdésből kifolyólag az egyik közgyűlésen a város beruházási kölcsöne ügyében Pletikoszits polgármester pártjával — a tanács javaslata ellen szavazott.

Mindezek a körülmények már rég előre vetették az árnyékát az előbb-utóbb bekövetkező polgármesterválaszagnak, amelyt most a lapalapítási afférban kívül állítóg még más politikai okok is erősen befolyásolták és megérlelték az elhatározást.

Pletikoszits András dr. lemondásának ügyében a helyigminiszterium egyelőre még nem döntött és most minden attól függ, hogy illetékes helyen elfogadják-e a polgármester lemondását.

Megsemmisítették Ybl tábornok felmentését

— A semmitőszék új bizonyítást rendelt el —

A háború kitörésének khaotikus napjaiban, amikor katonabanda esá-nál lelkesedést az elkövetkezendő borzalmakhoz, Somborban a bevonult katonák egyéni akciót kezdtek, a kereskedők ciril-betűs cégtáblái ellen indítottak sűrűt, erőszakkal távolították el azokat a felirásokat, amelyek az elbékén mindenki termékeinek talált, amelyekben senki sem látott sem politikai, sem nemzeti

légiség tünnetét. Radoszavlevyit Szán-ko sombri kereskedő, akinek üzlete fölött szintén cirilbetűs cégtábla volt, azt hitte, hogy a felzabált tömeg a házát garkja szétrombolni, s önvédelemből a tünetek közé lépett. Radoszavlevyit nyomban letartóztatták s átadták a sombri ügyészségnek. Szeptember 6-án megjelent a sombri ügyészségben Hajos Sándor főhadnagy, akinek igazgatása kezdtek meg a cégtáblák összezuzását s arra való hivatalozással, hogy Radoszavlevyit felett a katonai bíróság fog ítékezni, kérte a folyó kiadását. Gramling Kornél sombri ügyész a kérelem teljesítését megtagadta.

A pétervárdi várparancsnokság, ahova Hajos bejelentette, hogy a polgári hatóság nem akarja a foglyot kiadni, erre telefonon azt a parancsot adta, hogy a katonaság tartóztassa le a királyi ügyész és Trenka Kálmán főkapitányt s zárják be őket Radoszavlevyit mellé. Erre kiadták Radoszavlevyit.

A sombri hadkiegészítő körlet parancsnoka ez időben Ybl Miklós tábornok volt, aki Radoszavlevyit le-

ban, hanem hivatalos köruton, vidéken tartózkodott.

A katonai parancsnokságon voltak egyesek, akik politikai okokból szívték az ítélet végrehajtani. A letartóztatott gyógyszerész báró Vojnits István hívei közé tartozott, s akik ellenállásai voltak Vojnits tábornak, jó alkalomnak vélték ezt a szerencsétlen ügyet, hogy a nagyhatalmu bácsai politikus megbosszantsák. Mikor másnap Budapestre a miniszterumból telefon után erőlyesen tiltakoztak a hatalmas ítélet végrehajtása ellen, azt jelentették, hogy az ítélet végrehajlatott s csakugyan 1914 szeptember 7-én ki is végezték a szerencsétlen gyógyszerészt.

Mikor Ybl szemleutjáról visszaérkezett, az ítélet már csakugyan végre is volt hajta.

Abban az időben sokkal olcsóbb volt az emberélet, semhogy az ilyen hosszabb vizsgálatot tartoltság volna, 1918-ban a szerb hadsereg bevonulása után azonban újra felszínre került az ügy. Ybl tábornok ellen eljárást indítottak Radoszavlevyit törvény és jogellenes kivégzése miatt, s a tábornokot fogásába vették. Hosszu vizsgálati fogság után a sombri törvényszék tíz évi fegyházra ítélte a tábornokot, nola semmiféle bizonyíték nem merült fel arra nézve, hogy neki valami része lett volna az ítélet meghozatalában, vagy végrehajtásában.

A novisadi ítéletárla, amely elfogulatlanul ítélték az ügyben, megváltoztatta a törvényszék ítéletét, felmentette a sokat szenvedett táborno-

kot s szabaddá is helyezte.

Sombri tudósítók jelentése szerint a semmitőszék, ahová harmadfokon való elbírálás végett került az ügy, a tábla ítéletét feloldotta, új bizonyítást rendelt el.

A semmitőszék felvilágosítását kör arra nézve, hogy milyen volt a szolgálati viszony a cs. és kir. közös hadsereg és a m. kir. honvédség között, nevezetesen, hogy a közös hadsereg adhatott-e ki rendeleteket a honvédségnek?

2. hogy volt lehetséges, hogy Radoszavlevyit 1914 szeptember 7-én statárialiter elfűlték és kivégezték, amidőn a statárium csak szeptember 11-én lett kihirdetve és 12-én lépett életbe.

3. Nem látja a semmitőszék bebizonyítottak, hogy Ybl tényleg parancsot kapott Pétervárdáról és nem saját hatáskörében járt-e el. Bizonyítani kell tehát tüzetesen, hogy tényleg megírták-e a bizonyos péterváradai telefon-parancs.

A semmitőszék tehát új tárgyalásra utasította a sombri törvényszéket, amely az új tárgyalást augusztus hó 24-ikére kifűzte és arra Ybl Miklós megidézte.

Az egész Bácska feszült érdeklődéssel várja a törvényszék ítéletét.

A márka katasztrófája

— Berlii levél —

Berlin, augusztus 10.

Békében minden német árukiekket jeltelmező biztosan ráillett: a jó és az olcsó. A technikai lehetőségeknek nem volt határa s tömegiekké a világiápiacra verlek minden konkurenciát. Aztán jött a háború, a munkafeszültség a maximumot érte el s utána el kellett következnie a nagy összeroppanásnak 1918-ban.

Az összeomlás utáni Németország csakhamar ismét beleveti magát a munka forgatagába, a cikkeit ismét verik a konkurenciát, csakhogy ennek már súlyos és fájdalmas gazdasági okai vannak. A márka folytonos romlása folytán a munkabér jóval a világ munkabér-paritása alá került s ez eredményezte a nagy olcsóságot. De az utolsó két hét márka-zuhanása már nagy aggodalomra ad okot. A drágaság oly mértékben fokozódik, hogy a munkások fizetését hétről-hétre kell megállapítani s a folytonos indexen alapuló béremelések circulus vitiosus: nemcsakára el fogja érni a világiáparitást, ami egyenlő a német ipar s az egész német lakosság pusztulásával. Egyenlő világárga mellett Németország többé nem exportképes, Ausztria szomorú sorsa és vergődése vár Németországra...

A szolid és realis alapú Berlii külső képe és belső struktúrája egyaránt alapos változáson ment keresztül, miatt a dollár 350-ről 800-ra emelkedett. A hatalmas Wertheim és Tietz-féle áruházak, a Kaufhaus des Westens híres olcsó helye és szecsonvégi kiállításai lassankint megszűntek. Senki sem hirdeti már az olcsóság-ot, az meghalt, mióta a márka Zürichben egy centime alá süllyedt. Ami tegnap még tíz márka volt, az ma már huszba, holnap ötvenbe s holnapután száz márkába kerül. A drágaságnak nincs határa. Még tízezerrel emelkedett a vörös sztrájkok voltak Németországban, mert a sör árát egy pfenniggel emelni akarlak, valóságos forradalom volt kitérőben... most pedig hat, nyolc, meg tíz márkát fizetnek három deci sörért. Nagyon megszűdült ez a nép, amely már a dollár kurzuson kívül semmi iránt sem érdeklődik. Az emberek kedélyvilága, ruházata, étkezése óráról-óra a márkával együtt zuhlik lefelé. Mindennek telejebe pedig: az olcsóság márkás, mely csak néhány nap óta van forgalomban s mely élénken emlékeztet a szovjet kézzázkoronásokra. Az egyik oldaluk ugyanis sima-

A berliniek igen babonásak és rossz jelnek tartják a sima hátú öltözköztetést. A pénzt ma már nem is nézi a berlini, csak igyekszik tőle megszabadulni. Minden pénzt kivesszi a lakarekéből és elvisszátolja. Valóságos vásárlási düh lepte meg az embereket. Mindent összevásárolnak, még azt is, amire nincs szükségük. A »Schwarze Péter« játéka emlékeztet ez a pénz-szabadulási művelet, senkinek akarja, hogy az elérhetetlenebb márká, a Schwarze Péter, nála maradjon.

Soha annyi autó nem futott Berlinben, mint manapság. Aki csak teheti, autót vásárol, némelyik kettőt is, házakat már egyáltalán alig lehet vásárolni, árak az aranyárak fantasztikus határait túl vannak. A mulatóhelyek és Dielék a márká fölszabotják. Nap-nap után zsúfolásig megtelnek s a mulatozás belenyúl a késő éjszakába, jóval a zárórán túl is.

A márká zuhanásának egy másik szomorú következménye a házardíjáték féktelen elhanyagolása. Talán sehol a világon nem üldözik annyira a házardíjátékot, mint Németországban, de mindez nem akadályozza meg a játékosokat, akik titkos lakásokban, rejtett klubokban találkoznak. Százazrek meg a chemind de fer és a bacchar. Naponta kiemelnek egy-egy kártyabárlangot, de helvébe őt új alakul. Biztonsági intézkedésekre legjellemzőbb, hogy autót, kétszeri átszállással viszik a játékosokat a klubokba, ahol a tagsági fülvélel nem sokat tekerődnének. Mindenki tag lehet, akinek pénze van, aki pedig kártyázni akar, annak mindig van pénze. A sikkasztók és csalók statisztikája ennek folytán rohamosan emelkedik Berlinben.

Hová fog vezetni ez a folytonos drágaság? Halkan, befelé morfondíroznak a jó berliniek s egy keserű vonás jelenik meg a szájuk szélén, amely lassanként belevésődik az arcukba. Ezek a fájdalmas vonások néma hirdetői egy nagy nép tragédiájának.

Bakonyi György.

Honmentés a zsirral

A topolai főszoigabíró vigyáz a házára

A topolai főszoigabíró 1921 decemberben Rajcsán József topolai lakosát elköbozott 12 métermázsá disznózsirt, amit Rajcsán néhány hónappal azelőtt összevásárolt. A főszoigabíró áldrágias miatt indított eljárást Rajcsán ellen, s mert Rajcsán a község szegényei ellen akart visszaélni az elkövetni, Markovics főszoigabíró a szegény állapot akarta pénzhez jutni s azt az ajánlatot tette Rajcsánnak, hogy adja át a disznózsirt kilóját 50 koronás árban a községi szegények számára. Amikor Rajcsán ezt az ajánlatot nem fogadta el, elítélte a disznózsirt elköbozására és elzárásra. Az ítélet indoklásában többek között azt mondta a főszoigabíró, hogy Rajcsán a disznózsirt akkor vásárolta össze, amikor mozgósítás volt, azaz, hogy 12 métermázsá disznózsirt elvont a forgalomból, a hadserg harcoképességét akarta csökkenteni, tehát hazafiasulást is követelt el. Megindokolta a főszoigabíró azt is, hogy miért ítélte azt saját hatáskörében, miért nem adta át az ügyet az arra illetékes bíróságnak. Azért — mondotta, — mert az ő hazafias érzése nem engedte meg, hogy a szegények elleni »hiénaság«-nak és a hazafiasulnak ez a bűne prókátorkok kezébe kerüljön, akik megszabadítják Rajcsánt binének következményei alól.

A vármegyei alispáni hivatal nem honorálta Markovics főszoigabíró házadiszáragyálát, megsemmisítette a határozatát, s arra utasította, hogy a törvény rendelkezésének megfelelően a bíróságnál tegyen feljelentést.

A topolai járáshírásg, ahová a feljelentés került, Rajcsánt 30 napi el-

zárásra s a zsirt elköbozni rendelle. Ma foglalkozott ezzel az ügyvel a suboticei törvényszék, amely Rajcsán cselekedetében nem látott büntetendő cselekményt, felmentette a kereskedőt s visszatáda neki a zsirt.

Felkelők fenyegetik a Muraközt?

— Beográdi lapok új kaland híreit közlik —

A vitás jugoszláv-magyar határkérdések ügyében augusztus 14-én Genfben fontos nemzetközi konferencia lesz. A konferencián, amely a Népszövetség utasítására ül össze, Hyman volt belga külügyminiszter elnököl és résztvesznek azon a szövetséges államok képviselői, valamint a jugoszláv és magyar határmegállapító bizottságok elnökei is. Csolak-Antics ezredes, a jugoszláv határrendező bizottság elnöke, már el is utazott Genfbe.

A konferencián az érdekeltek felek ismertetik a maguk álláspontját és a bizottság ennek alapján jelentést tesz a Népszövetségnek, ahonnan utasítást kap a további eljárásra. A most összeült bizottságnak nincs joga a vitás kérdésekben döntő határozatot alkotni.

A »Politika« című beográdi lap most különböző helyről kapott olyan híreket közöl, amelyek szerint Magyarországon felelőtlen csapatokat gyűjtenek főleg a Pekomurja (Murántul) mentén, hogy alkalmas időben, a terve szerint augusztus 12 és 14 között, mint annak idején Nyugatmagyarországon elfoglalják a vitás területeket és így prejudikálják a genfi konferencia határozatának.

Anarchia a bajmoki postán

Kereskedők panaszosa a postaigazgatósághoz

A bajmoki kereskedők és iparosok a suboticei postafőnökség útján panasszal fordultak a veliki-beckereki postaigazgatósághoz a bajmoki postán tapasztalható lehetetlen állapotok miatt.

Bajmok néhány kilométernyire van Subotícától s a bajmokiak hovatovább kénytelenek a postájukat Subotícára címezgetni s innen vitetni Bajmokra, mert Bajmokon nem juthatnak a leveleikhez. A bajmoki postakézbesítés munkáját tíz-tizenéves gyerekek végzik. A bajmokiak, ha a leveleikhez akarnak hozzájutni, maguk mennek a postára s az ott lévő több száz levél közül kiválogatják a maguk levelét, esetleg, ha nagyon érdeklő őket, a másokat is.

Ajánlott levelek huss-huszonöt napig hevernek a bajmoki postán, sőt augusztus 6-ikán kézbesítettek egy bajmoki kereskedőnek egy Somborból érkezett ajánlott levelezőlapot, amely ötven napig leltárt Bajmokon, amíg a kereskedő egyik ismerőse átvette és odaadta a címzettnek.

Kuki Mihály sombori igazgatótanító a napokban a községváza szemétdombján találta meg a részére érkezett levelet.

Nem sokkal gyorsabb és pontosabb a táviratkezelés sem, de ezen a bajmokiak nem is bízhatnak, mert a táviratokat úgy sem lehet elolvasni. A telefonállomások egy része hónapok óta rossz, az előfizetők hiába panaszkodnak, nem javítja meg a telefonkészüléküket senki.

A postamester azzal vőzi el a hibákat ellensúlyozni, hogy a magyar címzésű ajánlott levelek felvételt megtagadja.

A bajmoki posta anarchiájának az az oka, hogy a postakincstár alig 6000 korona havifizetést ad a postamesternek, ebből kellene fizetni a postakiszásony, a kihirdető, a postakiosztókat s az irodai kiadásokat. Innen

Az ügyvel még a novisadi ügyvédi kamara is foglalkozik, ahol orvoslat kériek amiatt, hogy a főszoigabírói határozat illetékellen beavatkozása súlyosan sértő az ügyvédi kar méltóságára.

A »Politika« táviratai ezek:

Bécs. Az itteni Ébredő Magyarok egyesületében szokallanul nagy az élénkség. Nyíltan beszélnek, hogy rövid időn belül új területet kerülnek vissza Magyarországhoz. Az ébredők önkéntes csapatokat toboroznak, felfegyverzik és az S. H. S. határa küldik őket. A csapatok legnagyobb része Pekomurja határára kerül. Ugy hírik, hogy a Pekomurje ellen intézett támadások a Népszövetség genfi konferenciájának megnyitása előtt tehát augusztus 12. és 14-ike között indul meg.

Varsó. A magyarok nagy aktivitással készülnek Pekomurje vitás községeinek megszállítására. Bédiesből és Sentjából a katonaköteleseket Sopronba hívták, ahol felszerelik és felfegyverzik őket. A redityi vámbívali épülete előtt több gépfegyvert helyeztek el, a közelben is gépfegyveres csapatok tartózkodnak. A magyar csapatok legnagyobb része Hódos irányában gyűlekezik, ahol jelenleg több mint kétezer önkéntes táboroz. Ezeket az önkénteseket Nagykanizsán szerelelik fel. Néhány nap előtt a kisdolenci közelében lévő erdei kolostorban ötszáz önkéntest helyeztek el.

van, hogy a bajmoki posta már hónapok óta nem tud házibért fizetni s csak az isteni kegyelem és a közlegazgatósági hatóságok jóakarata mentette meg, hogy eddig még ki nem lakottatták.

Hazamennek a baranyai munkások

Közel egy éve, hogy Baranya és Pécs megszállása megszűnt. A pécsi és baranyai gyárosok nem tudtak belenyugodni abba, hogy a legtanultabb s legmegbízhatóbb munkásikat nélkülözni kénytelenek s már az emigráció első hónapjaiban megkezdődött a tapogatózás, hogy a munkások egy része nem menne-e haza.

A pécs-baranyai munkásmozgalmak, a szocialista párt erősödése, de különösen a magyarországi választások óta a munkásság visszahívása iránti mozgalom mindjobban erősödött. Ifj. Fischer Ferenc dr. főispán állandó tárgyalásokat folytatott a pécsi párt-szervezetekkel, garantálta azt, hogy a hazatérő munkásokat nem csukják le, a rendőri jelentkezéseket elengedik, ha azonnal munkába lépnek. Hogy a munkások kellemetlen meglepetések ne legyenek kitéve, a pécsi államrendőrséggel egy lista összeállítását kezdte meg, mely felváltatná azoknak a neveit, kiknek hazajövelele egyelőre nem tanácsos.

A baranyai emigráció vezetője eleinte nem nagy bizalommal fogadta a hazahívó szöveget, jobban azonban az a nézet alakult ki, hogy mindenki, akire nézve ez veszély nélkül megtörténhetik, menjen haza. S így bár ez ígért lista még nem jött meg, e hó végén megkezdődött a baranyai emigráció likvidálása.

Hogy a munkásság visszatérő-

sét a gyárosok is milyen fontosnak tartják, azt bizonyítja az, hogy Baumann Emil volt magyar képviselő pár héttel ezelőtt Jugoszláviában járt üzleti ügyekben, akkor felkereste az emigráció egyik vezetőjét s kijelentette, hogy a munkásság 80-85 százaléka visszatérhet. Az illetékesek visszatérése azonban ez idő szerint teljesen kizártnak telátnthó.

A likvidálás megkezdéséhez a tulajdonképeni lökést a pécsi szocialista-párt levele adta meg, mely szerint mindazok, akik közbiztonság bűncselekményt: lopás, rablás, zserolás, gyilkolást stb. nem követtek el, a főispánnak a kormány tudatával tett kötelező kijelentése szerint, hazamehetnek. A beográdi magyar konzulátushoz is úgy látszik huzatelt ment, hogy az emigráció hazatérését meg kell könnyíteni.

A emigráció első kezatrő csoportjában lesz a pécsi szocialista pártnak több vezető tagja. Az első transzport a jelek szerint 50-60 főre fog rugni, melyet rövidesen nagyobb csoportok fognak követni.

Az új novisadi polgármester programja

— Novisadi munkatársunktól. —

Novisad új polgármestere tudvalóleg most foglalta el hivatalát. A Bácsmegyei Napló munkatársa ebből az alkalomból kérdést intézett dr. Stefanovics Zsarkó polgármesterhez terveire vonatkozólag. Stefanovics polgármester a következőket mondotta:

— A város programja már meg van állapítva és az én feladatam csak az, hogy megvalósítsam az eszközöket, amelyek segítségével előmozdítom a munkát és teljes rendet teremthetek. Minden vonalon, ahol csak lehetséges, a feltétlen teherkösséget kell érvényesíteni. Milyet ez sikerül, meglesznek már azok a pénzügyi lehetőségek, amelyek az eddig akadályokba ütközött tervek végrehajtását lehetővé teszik.

— Ezek a tervek, amelyeket meg akarok valósítani elsősorban: az állandó hid, a csatornázás, a vízvezeték építése, a munkásiakások létesítése és általában a szociális és lakáskérdés egész komplexumának megoldása. Legelőször a csatornázás és a vízvezeték szerelmén keresztül kívánok és célból több tervet fogunk bekérni a munkák elvégzésére, amelyek közül a közzülés lesz hivatva választani.

— További tervem a tisztviselőkérdés megoldása, úgy hogy a tisztviselő helyzeit könnyítsünk. Az az elvem e tekintetben, hogy csak annyi tisztviselő álljon a város szolgálatában, amennyire feltétlenül szükség van és ezeknek hatáskörét pontosan meg kell állapítani, úgy hogy minőkésük megfelelően a követelményeknek.

— A minden vonalon keresztülvendő teherkösség lehetővé fogja tenni a rendőrség átszervezését is, amint szintén szerepel programomban, miután a mostani rendőrségénység nem elegendő Novisad közbiztonságának megvédésére.

PHILATELIA
BÉLYEGKERESKEDES — SZÉCSI E
SUBOTICA, FŐPOSTA MELLETT
VETEL-ELADÁS-CSERE
Kereskedelmi célú, a bélyeggyűjtés és a bélyegkereskedés körében való működés céljára nyitott kiállítás.

A weimari alkotmány harmadik évfordulóját nagy ünnepséggel ülték meg Berlinben

Berlinből jelentik: Pénteken volt a weimari alkotmány megalkotásának harmadik évfordulója. A birodalmi gyűlésen tízenkét órára volt kitűzve az évforduló alkalmából rendezett ünnepség kezdete. Minthogy népinépről volt szó, megnyitott a birodalmi gyűlésnek kapui. A felvonulás már félízenkettőkör kezdődött. Az ünnepséget a berlini filharmoniai zenekar nyitotta meg. Az ünnepi beszédet, amelynek meghallgatására a birodalmi kancellár, a kormány tagjai és gróf Lerchenfeld bajor miniszterelnökön kívül a diplomáciai kar valamennyi képviselője is megjelent, a badeni államelnök, Hummel tanár mondotta. Kifejtette, hogy a német alkotmányának mekkora a jelentősége a nép szempontjából. Rámutatott arra, hogy 1919 augusztus 11-ike mindenkor a német nemzet nagy napjai közé fog tartozni. A birodalmi alkotmány a birodalmi egység megővése szempontjából is nagyon fontos. A régi birodalmat az ellentét törte szét, amely a demokratikus szükségletek és a reakció között lemmelt. Az új köztársaságban arra kell ügyelni, hogy az alkotmány sohasem jusson ellentétbe a nép követeléseivel és éppen ezért minden társadalmi erő összefogására van szükség.

Minthogy az alkotmány évfordulója még nem tartozik a törvényes ünnepek közé, az utcák és az ízelet forgalma a hétköznapi képet mutatta. A baloldali sajtó lapjai rendíthetetlen ragaszkodásukat fejezik ki a weimari alkotmányhoz, a jobboldali sajtó azonban rosszalja a köztársasági államformát, így tehát az alkotmányt is.

A weimari alkotmány évfordulója alkalmából a birodalmi kormány azokból az összegekből, amelyeket a birodalmi gyűlés a köztársaság védelmére rendelkezésre bocsátott, a tudományok és az iparművészet fejlesztésére három, a népegészségügy céljaira pedig egymillió márkát adományozott.

Égnek az erdők

Szerbiában és Boszniában több erdő lángokban áll

Kétségtelen, hogy az ország erdeinek igazgatása körüli hibák vannak, különben nem fordulhatna elő, hogy minden év nyarán hatalmas, megszámlálhatatlan milliókat érő erdőkomplexumok a tűz martalékává lesznek. Az ország különböző részeiből érkező hírek szerint most, szinte egyidejűleg több helyen ütötte föl a fejt a vörös rém, az erdőtűz és egész falvak lakossága rémülten menekül a szörnyű veszedelem elől.

Sarajevóból azt jelentik, hogy Kalovnik községnél levő erdők tíz kilométer kiterjedésben lángban állnak. A tűz valószínűleg gyújtogatás folytán keletkezett, miután több helyen egyidőben csaptak föl a lángok.

A sarajevói hadseregparancsnokság csapatokat rendelt ki a tűz elfojtására, valamint a polgári hatóságok is nagy erőfeszítéssel igyekeznek elfojtani a veszedelmet, mindeztideig azonban minden eredmény nélkül. Az erdő közelében lakók pánikszerűen menekülnek. A kár fölbecsülhetetlenül nagy.

Smederovából jelentik, hogy a palánkei községi erdők száz hektár terjedelmében leégtek. Nagyi

kár esett az erdővel határos gyümölcsösökben és a kukoricában is. A tűz keletkezésének okát nem tudják.

A Szandzsákban, a berániai kerületben sok helyen egyszerre leterjedt az erdőtűz. Tekintettel a nagy kiterjedésű erdőkre és a védelmi eszközök hiányára, a

szandzsákiak sürgős segítséget kértek a kormánytól, mert az a veszély fenyeget, hogy a szandzsáki hegyek erdei mind lángba borulnak, ami rengeteg emberlétet veszít.

Niksitől, Bitoljából, Fácából, Jaszenicából szintén erdők égéséről érkeznek jelentések.

Létrejött a megállapodás Bajorország és a német kormány között

Visszavonják a sérelmes bajor rendeletet

A hetek óta tartó konfliktus, amely Bajorország és a német birodalmi kormány között elmérgesítette a viszonyt, véget ért. Rathenau meggyilkolása a jobboldali szélső propagandát terrorisztikus cselekvései tudva levően arra készítette a birodalmi kormányt, hogy szigorú büntetőszankciókat tartalmazó törvényt terjesztson a birodalmi gyűlés elé a német köztársaság védelméről. Ez a törvény, amelyet a birodalmi gyűlés nagy többséggel elfogadott, kiterjedt valamennyi német államra. Bajorország, amely mindig bizonyos fokú kenyességgel viseltette Poroszországgal szemben, azt a felajánlást vallotta, hogy a törvény végrehajtása voltaképpen sorbírt beavatkozást jelentene Bajorország igazságügyi és közrendészeti önállóságára. Eppen ezért a bajor kormány a közvélemény tulajdonor részének, valamint a koalíciós bajor kabinetben döntő szerepet játszó katolikus néppártnak és a parasztszövetségnek nyomása alatt rendeletet bocsátott ki, amelyben tiltakozik Bajorország szuverenitásának megsértése ellen és Bajorország részéről lehetetlennek mondja a köztársaságvédő törvény végrehajtását.

Ez a rendelet Németországszerte nagy kavargást okozott. A német birodalmi kormány tekintélyének súlyos meggyengülését jelentette volna, ha Bajorországgal szemben túlságos engedékenységet tanúsít. A

túlságos ridegség azonban viszonozta a veszedelemmel fenyegetett volna, hogy Bajorországban hatalomra kerülnek azok az emberek, amelyek már régóta igaznak a német birodalomtól való elszakadás mellett. A kényes helyzetet Ebert birodalmi elnöknek gróf Lerchenfeld bajor miniszterelnökhöz intézett igen tapintatos és diplomatikus levele oldotta meg, amely szóbeli tárgyalásokra invitálta meg a bajorokat Berlinbe.

A tárgyalások, amelyeken Bajorországot elsősorban gróf Lerchenfeld miniszterelnök képviselte, teljes megelégedéssel értek véget. Fontos eredmény, hogy a bajor rendeletet hatályon kívül fogják helyezni és kifejezetten megállapítják, hogy a köztársaság védelméről szóló birodalmi törvénynek, valamint a német birodalmi büntetőtörvénykönyv alkotmányvédő szakaszának hatálya föltétlenül kiterjed Bajorországra is. Viszont a megengedés keretében gondoskodás történik a német birodalom részéről oly messzemenő biztosítékokról is, amelyek lehetővé teszik bármely német állam szuverenitásának közös birodalmi törvény útján való megsorbitsát, Berlinben már aláírták a megengedést, amelynek életbelépése azonban a bajor koalíciós pártok hozzájárulásától függ. A tárgyalások eddigi lefolyásáról azonban bizon lehet következtetni arra, hogy ez a hozzájárulás nem fog elmaradni.

Magyar kisebbségi panaszok a Népszövetség előtt?

Tájékoztatlanság és hozzá nem értés a Népek Szövetsége körül

Az utódállamok magyar sajtójában bécsi forrásból felbukkant a következő hír:

A Népszövetség genfi lőttikráról értesítette a bécsi titkárságot, hogy a népszövetség lőttandása előtt Gama részletesen ismertette a magyar memorandumot és javaslatára a lőttandes úgy határozott, hogy a Népszövetség elnökéből, két tagjából és a genfi vezér-titkárból négytagú bizottságot delegál a felsorolt panaszok érdemleges felülvizsgálatára és utasította a bizottságot, hogy intézkedést a békeszerződésben foglalt és a nemzeti kisebbségek jogait garantáló rendelkezések értelmében tegye meg.

Megállapítjuk mindenekelőtt, hogy a Népek Szövetségének van egy titkári hivatala, de csak Hagában. Országos föltitkárságok nem léteznek és így a Népszövetség genfi titkársága sem ilyen, sem másféle értesítést nem küldhetik Bécsbe. A Népek Szövetségének van ugyan lőttandása, de az legutóbb Londonban lőttészett, és most fog Genfben újabb lőttésre összehívni. Londonban a Népek Szövetségének lőttandása a genui konferencia által alküldött és az összes utódállamok ellen irányuló magyar panaszt mint további eljárásra alkalmasnak egyszerűen tudomásul vette. A Népek Szövetségének lőttandása Genfben lőttedet tanácsa lőttészése meg sem kezdődött. A Népek Szövetségének közgyűlést ugyan ott csak szeptemberben fogják megtar-

tani. A Népek Szövetségének nincs elnöke, mert annak tagjai szuverén államok. Aki ismeri a Népek Szövetségéről szóló egyezményt és ismeri a lőttandes előtti eljárásban követelt procedurát, az tudja, hogy a Népek Szövetségének minden összejövetelén a megjelent államok igazolt képviselői választják meg a tanácskozási vezető elnököt, hogy a tanács vizsgálóbizottság kiküldetésére vonatkozó határozatot csak az érdekelt államok képviselőinek meghallgatása és a megválasztott előadó rezüméje után hozhat és hogy kisebbségi kérdésben a tanács csak akkor járhat el, ha a tanácsban képviselt államok valamelyike iniciália az eljárást vagy teszi magáévá a más oldalról előterjesztett panaszt.

Minden nem történt meg sem Londonban és nincs rá kilátás, hogy megtörténjen Genfben. A nemzeti kisebbségek nemzetközi védelme nagyon kényes kérdés, erről csaltatatlannal és hozzáértés nélkül magyar újságunk nem volna szabad írni, mert az utódállamok magyarságát az ilyen híradások föltőltéses módon irritálják, viszon az ugynevezett nacionalista közvéleményt mindig újabb és újabb szöszívítésre ösztökélik.

A magyar nemzeti Népszövetségi Ligák szövetségének egy nemzetközi társadalmi egyesületnek akciójáról van szó, amely a Népek Szövetségének eljárit társadalmi uton igyekszik szolgálni. De a két szervezet közötti különbséget magyar sajtóorgánunknak mégis illenék tudni.

A drágaság lavínája Újból emelkednek a kenyérárak

A drágaság lavínája ugylátszik feltartóztatlan. Csak a napokban kellett beszámolnunk arról, hogy a kenyér ára megdrágult és ma újabb arról kell írni, hogy a kenyérárak egy hét alatt újabb emelkedtek.

Szombaton a fehér kenyér kilogrammjának ára 22 koronáról 24 koronára, a buza kenyéré pedig 18 koronáról 20 koronára emelkedett. A Bácskában — ezen az áldott buzatermő talajon — még alig volt példa arra, hogy egy hét alatt kétszer emelkedtek volna a kenyérárak.

Az ijesztő áremelkedésnek azonban nem a pékek az okai, a liszt árának állandóan felfelé irányuló tendenciája okozza a kenyér drágulását is. A liszt áremelkedésének azonban nincs semmi alapja.

A kenyérárak újabb emelkedésében az a legszomorúbb, hogy ennek az elsőrendű életszükségleti cikknek a drágulása maga után vonja minden más cikk áremelkedését is. Legutóbb is észlelhető volt, hogy a kenyérárak emelkedése után azonnal emelkedtek a piaci árak és minden más életszükségleti cikk ára is. A buza, a kenyér ára diktálja minden más cikknek az árát és ez ma súlyosan érezhető.

Hol itt a megállás? Ki fog erőlyes kezekkel belenyulni ebbe a darázsszekbe, hogy rendet teremtsen? Minden másnál fontosabb kérdések ezek, amelyekre az egész ország népe sóvárogva várja a feleletet.

Capablanca a londoni kilátásairól

A londoni sakkverseny nyolcadik fordulóját után

Londonból jelentik: A westminsteri Central Hall-ban folyó nemzetközi mesterverseny favoritja, Capablanca José Raoul világmeister elsősegére nagy fogadásokat kötött. Amde a világmester, nem áltatta magát oly vérmes reményekkel, mint az alábbi, a „Times”-ben megjelent cikkéből kitűnik.

— Ami személyes esélyeimre illeti, — ugymond Capablanca — bizon abban, hogy legrosszabb esetben harmadik vagy negyedik leszek. A játékmegnyitásokból nem ismerek annyit változatot, mint erős ellenfeleim legfőképpen, de Laskerrel 1921-ben Havannában váltott világ bajnoki matchem óta komoly pártit nem játszottam. Nem méntesgill hozom fel, arra az esetre névze, ha néhány játszmát veszlenék. Előérzetemre vonatkozólag megjegyzem, általában közérzetem, hangulatom jó, s jó hatást gyakorol rám angol barátaim erkölcsi támogatása, akik esélyeimet oly kedvező színben látják, hogy elég bátrak, hogy elsősegemre tetszés szerinti fogadásokat kötöttek. Sokan azt képzélik, hogy az ilyen versenyre, a gyakorlati játszmák váltása által előkészületeket kell folytatni. Párisban például egy honfittársammal találkoztam, aki érdeklődött, hogy a versenyre minő előkészületeket tettem. Nem is láttam sakk-táblát, nem hogy játszóttam volna. Gyakran sétálok, hogy lábszáraimnak s gyzomromat jó kondícióban tartsam. Így tehát látja, hogy készítem elő, de nem lábamot, hanem a fejemet.

A nemzetközi mesterverseny nyolcadik fordulóján Réti vezérnyolag megnyitást vállasított dr. Vidmar ellen, s a játékok egyenlő hadálások

mellett a 32. lépésben félbeszakították. A fiatal hollandus bajnok a sok balsiker után, a Maróczy elleni vezérgyőzelme után győzelemhez jutott, miután a magyar mester a nyereszt összekalkolta s a 45. lépésben veszített hadállásba került. A londoni távirat egyébként hiányos, csak a következő állást közli, amiből az látszik, hogy Capablanca remizált ellenfelével:

Capablanca 7, Widmar 6 és fél; Aljechin 6 (és egy függő játszma), Rubinstein és Tartakover 5 és fél; Réti 5, Bogoljubov 4 és fél.

Egy különös érdekességű játszma a nagy mesterversenynek a következő:

Világos: Watson (Ausztrália). Sötét: Aljechin (Oroszország). 1. d2—d4 Hg8—f6. 2. Hg1—f3 e7—e6. 3. e2—c3 b7—b6. 4. Hb1—d2 Fc8—b7. 5. Ff1—e2 Ff8—e7. 6. 0—0—0—0. 7. b2—b3 c7—c5. 8. Fc1—b2 Hb8—c6. 9. Hf3—e5 Vd8—c7. 10. f2—f4 Hf6—d5. 11. Bf1—f3 c5×d4. 12. e3×d4 f7—f6. 13. He5—d3 Hc6—b4. 14. Hd3×b4 Fc7×b4. 15. c2—c4 Hd5×f4. 16. Bf3—f2 e6—e5. 17. e2—a3 Fb4—d6. 18. Fe2—f1 e5—e4. 19. g2—g3 c4—e3. Világos néhány lépés múlva feladta.

Újabb konferencia a Délivasut ügyében

Az édekelte államok szeptemberben Budapesten tanácskozást tartanak

A Délivasut ügyében június 19-én Velencében tartott konferencián az édekelte államok a Délivasut átszervezésére vonatkozólag elvi megállapodásokat létesítettek. Ennek értelmében a Délivasut-társaság továbbra is fennmarad. Az igazgatótanácsba a négy utóállam két-két képviselőt jelöl ki, négy tagot a kötvénytulajdonosok jelölnek ki, 13 tagot pedig a közgyűlés a részvényesek sorából szabadon választ. Az államok a társaságnak 1918 november elseje előtt megadott jogokat fennállónak elismerik.

A társaság kötelezi magát arra, hogy annak az államnak, amely azt kívánja, a megállapodás tartamára izembe adja az illető állam területére eső vonalakat. Bérbevétel esetén az államok a társaságnak a nyers bevétel 22,5 százalékát fogják fizetni, de együttesen legalább 20 millió aranyfrankot. Az S. H. S. királyság ebből 5,2 millió aranyfrankot fizet a területén levő vasutvonalakért.

A személyzeti főfelügyelőig bezárólag átvendű. A nyugdíjasoknak az az üzembeverő állam fizeti ki illetményeit, amelynek területén 1922 hó 1-én tartózkodtak.

A megállapodás 1968-ig maradna érvényben, de csak abban az esetben lépne hatályba, ha előzőleg a forgalompolitikai kérdéseket tárgyaló egyezményt jóváhagyták.

Sem a megállapodástervezet, sem pedig az egyezménytervezet rendelkezései nem véglegesek, sőt valamennyi állam képviselője állalános fenntartással élt a tervezet általános megállapodás végéig, ez év szeptember havában Budapesten fogtak össze, míg a végleges megállapodás és egyezmény előreláthatólag október hó folyamán Romában fog megkötöttni.

Megalakul a városi zenekar

Ismeretes az a konfliktus, amely a város és a katonai hatóságok között keletkezett a városi zenekar tagjai körül. A városi zenekarnak hét tagja teljesített a katonazenekarban szolgálatot és ezeket a zenészeket szolgálati idejük letelte után a katonazenekar nem akarta visszadni a városnak.

A rég húzódó ügy most megoldást nyert. Most érkezett meg a hadügy-minisztérium döntése, amelynek alapján a katonazenekarban szolgáló városi zenészek felszabadultak és szombaton már le is szerelték. Így végre megkezdheti működését az eddig csonka városi zenekar, amely most 27 tagból áll. Még így sem teljes a zenekar és rövidesen új tagokkal kiegészítve válik csak teljessé, azonban a zenekar már megkezdheti működését és a jövő héttől kezdve naponta Palftson fog hangversenyezni.

A városnak zenekarával azonban további céljai is vannak és miután az öszre a városi tanács mindenképpen színesített akar létesíteni, addig feltétlenül kiegészítik a zenekart, úgy, hogy színelőadásoknál való közreműködésre is alkalmas legyen.

Manojlovics városi zenekoszlai igazgatónak, aki a városi zenekar ügyeit intézi, még más terve is van, az a fél folyamán felharmonikus hangversenyek rendezését tervezi, amelyben a városi zenekar tagjainak is tevékeny részük volna. A városi tanács most serényen munkálkodik annak érdekében, hogy a rég hallgató városi zenekar minél eredményesebb működést fejtson ki.

HIREK

Ha majd nagy leszek . . .

Megdült előttem, kis, rossz kabátjában, lótos nadrágjában, piszkosan, a lábán és kezetején hónapos mocskokkal, ami becsitte magát a husba, sápadt, sárga, tüdővészitől pergament-színű husba és könnyörgött, hogy adjak neki valami alantitszót. Olyan megalkodottan, olyan szenvedő türellemmel nézett föl rám karikás szürke szemével, mintha előre megfogadta volna, hogy addig nem megy el az asztaltól, míg valami kis pénzt ki nem kuncyorolt tőlem. Szájtól félig sírásra görbített, szemöldökét keservesen hűltözte a homlokára. Az egész kis ember azt mondta, amint piszkosan, rongyosan, züllötten ott állt előttem: ne zavarjon el, ne mondjon rossz szót, lássa, én szegény, nyomorult kis gyerek vagyok, nincs jó nadrágom, nincs tiszta ingem, nincs pénzem, magának van, adjon — hiszen magának nem jelent semmit az a pár korona, amit nekem ad. És azt is mondta: bocsásson meg, hogy moleszdírom, bocsásson meg, én nem tehetek róla, hogy így kell élnem. Nagyon megráztam a vállomat, hogy a kis embernek. Láttam rajta, hogy a nyomorúság-marta öntudatossággal sokszor gondolt már a finom ruhájú urigyerekre, akik jöttékel töltek a napokat, akiket Freulein kiser az utcán, akik csokoládét kapnak minden nap és otthon nyugt ésnek a süteményből, amennyit akarnak. Mennyi bántata lehet? . . . Megesett a szívem szegényen. Valami nagyon jót akartam vele tenni; gondoltam, elviszem Palcsra és megfürdetem. Milyen jó lesz neki, ha megszabadul attól a háromhónapos piszoktól, az arca, a keze tiszta lesz, fehér, mint a hűb és a kis testében érzni fogja: milyen könnyű, friss, áldott érzés tisztának lenni, megfürösztöttnék.

— Akarsz-e fürödni?
Húzódozott, nem vette komolyan a

kérdést, azt hitte, csak szórakozni akarok vele.

— Ha kijössz velem Palcsra és megfürdöl, kapsz egy jó uszonnát . . . Akarsz?

A fejével bólintott: akar.

— Gyere, kimegyünk villamoson.

— Adjon egy dinrt.

— Majd kapsz, ha megfürdöttél.

— Most adjon.

— Minek kell neked most az az egy dinr?

— Csak . . .

— Odaadtam neki az egy dinrt. Hadd öröljön.

— De most gyere fürödni.

— Nem mozdult. Rémnézett kényszeredetten, kedvetlenül.

— Hát nem akarsz kijönni?

— Nem.

— Te számár, lemosod magadról a piszkot, tiszta leszel, tiszta, mint a harmat. Gyere.

— Nem megyek.

— Félzs a víztől?

— Nem.

— Hát miért nem jössz?

— El kell menni a Narodba.

— Minek?

— Csak . . .

— Kéregétn?

— Igen.

— Majd holnap elmész oda is.

— Most csak gyere velem fürödni.

— Muszáj.

— Miért muszáj?

— Az édesanyám megver . . .

— Ugyan ne beszélj csacsíságot.

— Miért verne meg?

— Maga azt nem tudja. Az édesanyám haragszik, ha nem viszek haza pénzt.

— És megver, ha üresen találsz hazamenni?

— Meg.

— Szóval, muszáj kregedned.

— Muszáj.

— Hát mikor fürödsz meg?

— Majd egyszer.

— Mikor?

— Ha majd nagy leszek . . .

Kis piszkos testen divallant ekkor valami örömdile. Ha majd nagy lesz.

Ha majd megnő és nem kell kéregétnie. A fürdés nagy és tiszta illuzióvá bomlott szét öntudatában, együtt azokkal a gyerekdímmokkal, amiket ott kuncporát szíve legmélyén, játékkal, hintával, képeskönyvvel, drága jókkal, inóm békével . . .

— Ha majd nagy leszek . . .

— A »Bácsmegyei Napló« legközelebbi száma a hétfői állami ünnep miatt kedden reggel a rendes időben jelenik meg.

— Péter király halálának évfordulója. Hétfőn, augusztus 14-én. I. Péter király halálának évfordulója alkalmával valamennyi felekezet templomában délelőtt gyásztiszteltetlet tartanak, melyeken a hatóságok képviselői is részt vesznek. Hétfőn délelőtt munkaszünet lesz, mely idő alatt az ületeket zárva kell tartani. Kedden, Nagybölgasszony napján nincs hivatalos ünnep.

— Az egészségügyi miniszter utazása. Beogradból jelentik: Omerovics egészségügyi miniszter Stompar dr. egészségügyi osztályfőnök kíséretében szombaton Ljubljában utazott a szlovén egészségügyi intézmények felülvizsgálására.

— Lemondott a sentai főszolgabíró. Dr. Popovics Brankó, a sentai járás főszolgabírája — mint jelentik — benyújtotta lemondását. Popovics lemondását azzal indokolja, hogy a legközelebbi választásoknál politikai szerepet akar vállalni s mint független ember akar a politikai harcokban résztvenni. A sentai járás közönségének minden rétege ösztönösként minden rétege ösztönösként sajnálja a pártatlan, igazságos és képzett főszolgabíró távozását.

— A cseh követ Ljubljában. Beogradból jelentik, hogy Kalina csehszlovák követ szombaton Ljubljában utazott, hogy résztvegyen az ottani Szokol-ünnepségeken.

— Hítel a földműves-szövetség tanulmányutjára. Beogradból jelentik: Pucefj földművelésügyi miniszter 100.000 dinár hitelt kapott a kormánytól, hogy a szerbiai földműves-szövetség tagjait Szlovéniába küldhesse tanulmányutra.

— Újabb német mozdonyok érkeztek. Beogradból jelentik: A napokban Németországból a jóvátétel terhére újabb 12 mozdony érkezett. A közlekedésügyi minisztérium a mozdonyokból hatot a Dalmáciában levő vasutakhoz, hatot pedig a zagrebi vasutigazgatósághoz sorozott be.

— Csehszlovák újságírók és képviselők a subotici újságírókongresszuson. Beogradból jelentik: A csehszlovák újságírók prágai központi egyesülete hivatalosan tudatta a Jugoszláv Újságíró Szövetség beogradi központjával, hogy a Subotican, szeptember hó 7-én, 8-án és 9-én tartandó országos újságíró kongresszuson huszonegy csehszlovák újságíró vesz részt, köztük több országgyűlési képviselő.

— Népgyűlés Beogradban. Beogradból jelentik: A beogradi munkásság vasárnap a Takovó vendéglőben nagygyűlést tart, amelyen tiltakozni fognak az állam védelméről szóló törvény ellen. A gyűlésen valószínűleg a hajósok sztrájkjáról is szó lesz.

— Távozó subotici bírák. Augusztus 15-én távoznak a subotici kerületi törvényszéktől Láner Antal, Bakula Géza dr., Kovács Lajos dr., Malissa Géza dr., Marusics Koszta és Rottmann törvényszéki bírák. A járásbírságtól Bodnár Sándor dr., Bistváky Ferenc dr. járásbíró már előbb távozott és Magyarországra ment. A magyar igazságügyminiszter a szeptéki törvényszékhez bírót nevezte ki.

— Katonai antant-bizottság afférja Kaposvárott. Budapestről jelentik: A katonai létszám és anyag ellenőrzése céljából katonai antant-bizottság járja be a Dunántúl községeit és városait. A bizottság, amelynek tagjai M. Gathie francia ezredes, M. Graig angol őrnagy, Jarry Leucua, Faucaut-arrmand francia vezérkari tisztek, a trianoni békeszerződés ellenére több helyen házkutatást tartottak. Emiatt az egyes községekben, különösen Kaposvárott a lakosság meglehetősen életszerű érzéssel fogadta a francia tiszteket és ennek nyíltan kifejezését is adott.

— Gombos Gyula és Prónay Pál lovagias ügye. Budapestről jelentik: Gombos Gyula pénleken Bellatini Braun Géza és Ruttkay Gábor huszárszázadosok után lovagias elégtételt kért Prónay Pál alezredesétől. Prónay Pál alezredes Budaházy László és Szabó József századosokat nevezte meg segédül.

— Robbanás az Adriatic nevű gőzösn. Londonból jelentik: A White Star Line Adriatic nevű gőzösn az Atlanti-Océán közepe táján súlyos robbanás történt. A hajó nincs veszedelemben.

— Forgatombia hozták az új német ércpénzeket. Berlini értesítés szerint az új ércpénzekből az első ezer darabot pénleken hozták forgatombia. A pénzek előlő oldalán az ércik megjelölése látható, hátlapján az új birodalmi sas a következő királattal: Verfassungstag 11. August 1923.

ROSSIJA—FONCIERE

biztosító- és viszontbiztosító társaság
Az S.H.S. állam legnagyobb nemzeti intézete.

Főigazgatóság: Subotica (Hitelbank-ban)
Főügyintéző: Subotica: Kőgazdasági Bank és
Somorban: Bácsmegyei Agrárkassza-tárnál.

— Az agyonvert cséplőmunkás. A Kisborsznia-tanyán csütörtökön történt gyilkosság ügyében a subotici rendőrség szombaton befejezte az elfoglalt cséplőmunkások kihallgatását. A kihallgatás és nyomozás adatai szerint Lencsár Mátyás és Nemet Péter összegezen veszték össze és először Német lágyságon szarta Lencsárt, aki erre Németnek a torkát elvágta, úgy hogy az azonnal elvérzett. Mivel megállapították, hogy a Lencsárral együtt elfoglalt négy cséplőmunkás nem részes a gyilkosságban, szabadonbocsátották őket, Lencsárt pedig átadták az ügyészségnek. A holttestet szombaton felboncolták.

— Eljegyzések. Guttmann Ruzskát eljegyezte Dr. Löwy Gyula lányával Zsábolyn. (Minden külön értesítés helyett).
— Váradi Marika és Engel Sándor jegyzesek. (Minden külön értesítés helyett).
— Vozary Joly Kosice (Csehszlovákia) és Pernicz József Subotica jegyzesek. (Minden külön értesítés helyett.) 5730

— Sztrájkba lépnek a beogradi munkások. Beogradból jelentik: A beogradi folyomahajózási szindikátus alkalmazottai szombaton délután a Kosovina-vendéglőben tüstént tartottak, amelyen elhatározták, hogy az esetben, ha a hajózási szindikátus nem teljesíti a nyolcórás munkaidőre vonatkozó követeléseit, úgy augusztus 15-én sztrájkba lépnek. A határozatot már átnyújtották a szociálistáknak miniszternek is. A helyzet súlyos, miután a hajózási szindikátus vezetősége merov elutasító álláspontot foglalt el a követelésekkel szemben.

— Lazarevics Vasza előléptetése. Beogradból jelentik, hogy a király a kormány előterjesztésére Lazarevics Vasza inspektort, az államvédelmi ügyosztály vezetőjét első osztályú naczelniké nevezte ki. Lazarevics Vasza mint az államvédelmi ügyosztály eddigi főnöke is a politikai rendszertől önálló hatáskörrel vezette és nagy érdemei vannak egy a belső rend konszolidálása, mint a külföldi irányított államellenes politikai akciók szemmel tartása és elhárítása körül.

— Csehország áttér az aranyváltásra. Csehország legközelebb áttér a frank-váltásra és ezzel az arannyal fedezett bankjegyek rendszerére. A cseh bankjegy már eddig is 20 százalékkal fedezve van s a teljes bankszert fedezet megszerzése már csak rövid idő kérdése. A cseh külkereskedelmi miniszter havi 400.000 korona többletet mutat föl s így Csehország könnyen juthat abba a helyzetbe, hogy bankjegyei a kontinensen a legjobban lesznek fedezve. A cseh bankjegy magas árfolyama Csehország kereskedelmének sok tekintetben ártalmára van, mert éppen a magas valutárfolyam miatt képtelen fát, szénexportálni. A nagy fatermek, csakohgy pénzhez jussanak, önkénteségi áron alul kínálják a fát, amely a legtöbb ország számára így is megfizethetetlenül drága.

— A bankok felévi mérlege. Julius 130-ikán zárták le a bankok a felévi mérleget. Az idei első felév majdnem valamennyi banknál jó eredménnyel végződött. A banküzletek legnagyobb nyereséget az első felévben a devizapiacra érték el, a többi üzletágak is normális fejlődés köpet mutatják.

— Sztrájkokból létesítések. Beogradból jelentik: A szociálistáknak minisztérium négy központosított végzetű novendékek részére szakoskoltatást létesít. A novendékek a legjobban étkernekben és konzervgyárakban foglalkoztatásnak vögeznék.

— Gerhard Hauptmann nem választotta diszpolgárává Breslau város tanácsa a Gerhard Hauptmann útszertelet rendezett ünnepi játékok alkalmából a költői diszpolgárává készült választani. Minthogy azonban a német nemzeti párt és a centrum ellenzte ezt az indítványt, illetve nem volt hajlandó hozzájárulni az indítvány egyhangu megszavazásához, előlítottak a tervtől, nehogy ezzel az ünneppel megzavarják.

— A palicai tő aldozta. Hicsik Sándor halála ügyében eddig még nem sikerült megállapítani, hogy ongyilkosságot követett-e el, vagy baleset folytán fult a palicai tőbe. Mivel azonban kétségtelen, hogy büntény nem történt, a rendőrség a további eljárást beszüntette és a holttest felboncolását is meglozte.

— Száz lakást épített Beograd város. Beogradból jelentik: A beogradi községának 100 lakást épít a szegény lakosság részére. Az építést már ki is adták a vállalkozóknak. Az építéshez szükséges anyagokat a város adja. A lakások novemberre már el is készülnek.

— Híres emberek, akik röviden leveleztek. A levélírásban jobban érvenyesül a jó tanács, mint a beszédében, hogy röviden, de teljesen. Néhány klasszikus levélről világhírű lett lakonikus levezetése révén. Wellington hercegnek sok híres levélrel idézik. Egyszer Jersey Sara grófnő irt neki: — Miklós császár fog megadogatni, hogyan fogadjam? Amire a szikszavú Wellington azt válaszolta: — Ugy, mint a többi látogatott. A grófnő újból irt: — De a császár szeret engem. — Wellington válasza ez volt: — Akkor ugy, mint a többi szeretőtől. — Egyszer Charles Russel szólította fel, hogy egy templom renoválására adakozzon, mire Wellington így felelt: — En saját templomomat restaurálom s ha egyenértékűt ugyanazt kéri, nincs szükségünk egymás pénzére. — Rich, a neves színigazgató, egyszer összevezetett Quin-nel, a híres színésznővel, aki csapot-papot és színházat otthaggyva egy furdóba ment. Később beküldi ariát s ezt irt a direktornak: — Kedves Rich, haddöbén vagyok. — Rövidesen mekaptam a választ: — Marad ott és hal meg. — Sokat emlegetik Gibraltár kormányzójának, Boyd Robert tábornoknak is tömör stílusát. Boyd Brown nevű mészárosának ezt irta, mikor húst akart kapni. — Brown. Has. Boyd. — Amire a következő választ kapta: — Boyd. Has. Brown. — Talleyrand egyszer levelet kapott egy nőismerősétől, melyben férje haláláról értesített. Talleyrand így fejezte ki részvételt: — drága Márkiné! Ah! Talleyrandja. S amikor a hölgy ismét férjhezment, a következőképpen gratulált: — Drága Márkiné! Ho, ho! Talleyrandja.

— Kinajelt iromsági harcok. Dubinból jelentik: A kormánycsapatok ejazaka rajtaütöttek a Gorkban elsáncolt lázadó csapatokon. Elkeseredett harc fejlődött ki, amely éjhoszal tartott. Azt hiszik, hogy Gork elese meglori a lázadók ellenállását.

(*) Legszébben és legkellemesebben előlított az estét a Salome Bárbán. Kiváló műsor, legitíműbb attrakciók, opera és lezjobb komikus jelenetek. Misor után a híres «Sketch» egyfelvonásos előadás, amelyben mint főszereplők Barátov, Novszki és a moszkvai operett-színház elismert primadonnája: Adria-nov, játszanak. A műsor szigoruan csatló jellegű. A szellőztetők kellemes hűvösséget szolgálnak. Az étel- és ital-árak mérsékelték, a kiszolgálás gyors és szolid. Misor után modern szolo és csoportos parkettáncok zongora és Mar-kovics Janosi zenekifejezte mellett. Az igazgatóság. 4643

(*) Dr. Faragó Géza orvos háziorvos és rendelését megkezdte. 5516

(*) Ertesitjük a dízletfeleinket, hogy a Rajic és Lederer cég megszűnésével utirodánk változatlanul tovább működik. J. Hanau Beograd novisadi fiókja, ügynökké, bizományi iroda t. bol. cég alatt. Novisad, Kralja Aleksander-utca 7. Telefon 397. 5567

(x) I. M. Ovadia beogradi ügyvéd, telefon 1548., Kralja Milana 9 (az udvarban). Interveniál minden ügyben a határgonfál. Levelez szerbiul, magyarul. 3748

(*) Mit panaszkodik? Etkezzen ott, ahol én Hol? a First-étteremben.

(*) Roth Olga kozmetikai intézetben Kr. Alexandrova-utca 21. szám alatt, az Angol-Magyar Bank palotájában, telemeleten, modern szépségápolás, arcborhámaztatás, alkalmatlan használat, pattanások, szemölcsök, szeplők, májfoltek végleges eltávolítása. Kaphatók saját készítményű, kiváló hatású kenőcsök, puderek, gyógyszappanok, arcfehéritő és szeplőkencsők stb. 2804

(*) Nagy választékban nyújt praktikus és hasznos életbiztosításokat a polgárság minden rétege részére, ami hazai biztosító intézetünk: Croatia Zagrebben felügyenkség Subotica, melyet erőteljes alapozása és övezetekben keresztül ki-próbált szoliditása miatt legjobban ajánlatunk. Kérjen díjazást. 5570

(*) A subotici ref. egyháztanács felhívja híveit, hogy 1922. évi augusztus 15-én, délután 9 órákor okvetlen jelenjenek meg az imaházban tartandó közgyűlésen, melynek fontossága a lekösz díjével megállapítása lesz.

SPORT

Kinizsi-ZsAK. A temesvári bajnokcsapat Nagyboldogasszony napján, kedden, a vasutasokkal mérkőzik a Bácska sornbort-uti pályáján. A fiatal, jóképességi vasutas-csapat, amelyet az agilis vezetőség, úgy látszik, a legitíműbb sportszelemben vezet sikerőri-sikerre, a következő összeállításban áll föl: Takács-Szép, Bence-Budanovics I., Borivoj, Budanovics II., Leyer, Nossian, Hegedüs I., Hegedüs II., Csote. Ezzel a föllállással a vasutas-csapat valószínűleg meg fogja állni a helyét a Kinizsivel szemben és ha nem is tudja megakadályozni a nagyképességi temesvári együttes győzelmét, mindenesetre olyan eredményt fog elérni, mely méltó lesz eddigi szerepléséhez. A mérkőzés, melyet Csillag (Sand) fog vezetni, délután öt órákor kezdődik. A temesvári Kinizsi, mint értesülünk, a következő összeállításban játszik Suboticán: Ritter-Kondor, Hochsári-Rajnák, Tóth, Matek-Steiner, Frech I., Schiller, Tänzer, Frech II. A játékosok közül Ritter kapus, a két Frech és Schiller volt válogatott. A vendégcsapat szombat este érkezett Suboticára.

Sand-Sport. Kedden délután öt órákor barátságos mérkőzést játszik a Sand a Sport csapatával a palicai-uti pályán. Mindkét csapat ma tudóságon legyöngült. A Sport részben a bevonuló, részben játékosvándorlás miatt körülbelül hat emberrel könnyen nélkülözni. A Sand ugyancsak tartalékokkal indul: Ördög, Beleslin, Spitzer helyén és az is kétséges meg hogy Bence III. kedde teljesen folyógyul-e. A mérkőzés kimenetele ilyenformán teljesen nyílt, mert mindkét csapat körülbelül egyformán megmondkepelve áll föl.

Bácska-Kinizsi. A temesvári bajnokcsapat szereplése elé nagy várakozással tekint a subotici közönség. Nem kétséges, hogy ha az időjárás kedvező lesz, úgy rekordközönség nézi végig a két csapat valószínűleg nívós, szép küzdelmét a sornbort-uti pályán. Mint értesülünk, a Kinizsi a legjobb csapatával jön Suboticára és Bácska is a lehető legerősebb együttest állítja sorompóba. A mérkőzés öt órákor kezdődik.

Hasfűzőket

orvosi rendelére, fűzőket, nyomozókat, mell-tartókat, hals ont nélkül ibebul s fűzőket gumival és ervenestartó (Grad-hallery, lece egansabbi vityeiben kész t, ut szin-tén tisztítást és javít st-eforad

VIRÁG LEONTIN

Aleksandrova-utca 1 sz.

TÖZSDE

Zürich, augusztus 12. Zárlat. Berlin 0.65, Newyork 525.50, Milánó 2405, Prága 13.20, Budapest 0.37, Zagreb 157.50, Bécs 00.1.

WESSEL VESNÖK
Pecsetnyomok
Fémlebegzők
Kerjen
áriapoi

Utlevel vizumokat

külföldi konzulátusoknál napi küldőncjarrattal a legrövidebb idő alatt megszerez, podgyázbiztosításokat elvállal és utasoknak felvilágosításai szolgál

Vojvodinali függönkség: Novisadon Rajic és Lederer, Kralja Alexandra ul. 37. II. em.
Ügynökségek: Subotica Szmatana Lajos, Pašičeva u. 2. Tel. 131 és 75 szám,
Sombor: Gerner János, Kralja Alexandra ul. 5.
Zombolj: Szerelmi és Társa könyvkereskedés.
Vel-Kikinda: Desser Zoltán
Telefon 126.

Vel. Bečkerek: Banatska Trgovačka Agencija, Kralja Alexandra ul. 27. Telefon 32. Pančevo: Georg Viličković, Srpska ulica 7. Senta: Engel Arnold, Tel. 26. St. Páfej: Gombos Henrik Vrsac: Ernst Fuchs, Pašičeva trg 4. Sarajevo: Mayerberg Franjo Pašičeva ul. 32. Osijek: Stein Simon Kolodvorska ul. 24. Pélmencstori: (Baranja) Lang Géza.

J. HANAU
cég utazói osztálya Beograd
Čika Ljubina ulica 7.
Telefon 12-82.

NYILTTÉR.

KÖSZÖNETNYILVÁNTÁS.

Mindazoknak, kikt felejtethetetlen jó térjem, illetve édesapánk temetésén megjelentek, valamint levelükre kerestek fel részvétükkel, ezúton mondunk hálás köszönetet

Landau család.

Nyilatkozat.

Értesítem a cukorrépa termelő ügyfeleimet, hogy saját kérelmemre a Bácsmegyei Cukorgyár r.-t. nov. 1-vel kezdve átveszi a cukorrépa termelési jogot. A mai naptól kezdve az Osi-jei Cukorgyárban fogom folytatni tevékenységemet ugyanolyan minőségben és kérem, hogy az eddig élvezett jókarakat támogatást részemre a jövőben is tartassák szíveskedjenek.

Sombor, 1922. augusztus 12.

Seidner Adolf

cukorgyári felügyelő Sombor
Mravovics Avram-ut. 13.

Órák és ékszerészek

na olcsónakarnak vásárolni forduljanak bizalommal

„SPECIAL” ÓRA,
órarez- és szerszám szaküzlethez

S. KRÉKUS SUBOTICA

KRALJ ALEXANDRA ULICA Junghaus, Pfeil, Karlstein, Mühlhauser, Kienzie és a legjobb német gyártmányú órák, valamint ÉOL EY szerszámok állandó raktára.

5113

Okružni sud u Subotici.

Broj: Gl. 1913—1922.

Objava.

Okružni sud u Subotici daje na znanje da je protiv Subotičke opšte štedionice d. d. pod likvidacijom temeljem molbe, koja je predata 31. jula 1922. godine — pokrenio postupak radi prinudne nagodbe van suda.

Pravno de stvo postupka počima se od 10. avgusta 1922.

Za imovinskog nadzornika odredjuje se Dušan Stoković subotički stanovnik.

Poziva u se verovnici da njihovo potraživanje zaključno do 6. septembra 1922. g. prema §. 28. naredbe 4070/1915. god. prijavi, tim više, jer ko do određenog roka to ne učini, taj na raspravi samo onda ima prava na glasanje, ako dokaze odmah, na raspravi, da je njegovo propuštanje bez krivnje.

Oni verovnici, koji stanuju izvan Subotice mogu svoje glasanje do određenog roka i pismeno predati, ili nuz prijavu priložiti i predati kod potpisnog sudije.

Pozivaju se oni verovnici, koji imaju prava a koristnu ili na posebnom namirenje, ili oni za čije potraživanje kogod jamči ili čije je potraživanje na drugi način osigurano, dužni su tu okolnost u prijavi spomenuti.

U stvaru primanja ili ne primanja nagodbene p nade od izdaje se rasprava 11 septembra 1922. god. kod okružnog suda I. sprat soba broj 53. za koje vreme i mesto pozivaju se zainteresovani usled zakoničnih posledica.

Subotica, dne 10. avgusta 1922. godine.

Nečitljiv potpis
sudijsa okružnog suda.

GÖZKAZÁN,

50—70 ma tüzfűllettel (Heizfläche) lehetőleg aprószén használatával teljes armatúrával új, esetleg használt de minden tekintetben használatképes

KERESTETIK.

Ajánlatok Mines & Industries of Yugoslavia Limited Golubovec, via Varaždin küldendő.

HAAS KÁROLY utóda

puskaműves 5526

Subotica, Paje Kujundžićeva ulica 11. sz.

Készít:
Fegyver, revolver, pisztoly,
kerékpar és gramophon.

Állandó raktáron:

Új fegyver, löpor, töltények, vadászati cikkek és gummiték
olcsó áron. Villanyerőre berendezett nagy javító műhely

Keresse fel Subotican saját ékeiben Amerikához címzett vendéglőmet. Igazán olcsó étlap aram mellett meggyőződik arról, hogy polgári konyhám igényeinek megfelel. Villásreggelt (zona) 2 dinár. Pontos felszolgálat. Különféle hideg italok. Kérthelyisése. Esiénként elsőrendű lamburazekarszórakoztatja közönséget. Tisztelettel

FUTOSEVICS M.

vendéglős. Pašićeva u. 11.
Gőzfűrdővel szemben.
Ügyeljen a címre.

30 éves római katolikus jó megjelenésű intelligens nőtlen, kiváló műtárgy ezután keres feleségül egy olyan leányt vagy gyermektelen özvegyet, akinek segítségével önállósítani tudná magát. Társadalmi állás nem határoz, csak pontos címmel ellátott levelekre válaszolok. — „A.N.M.” jelűre a kiadói hivatalba kérem a válaszokat. 5354

Szövött faredőnyöket

4831 és

Eostlinger rolladákat

szállít legjobban

minőségben azonnal

BENCZE ANTAL és FIA

redőnygyár

műbutorgyár

fémkoporsógyár

VELIKI BEČKEREK.

Képviselők kerestetnek.

Ha jó pálinkát akar

főzni, akkor

pálinkafőző-kazánt

Ubavich Zsivko

rézművesmesternél vegyen

Tartó a még raktáron réz-

mosó üstök, bográcsok,

készít szobafüredő, réz-

csövet, könyvkötőket, víz-

és gőzvezetőkhez, elfogad

javítást és cserét, vesz

régit vörös és sarga rezt,

é t és ólmot. Műhelye

Vojvoda Futnik ul. Stari

Bečej, saját házában, izr.

templom közelében.

15%-os

műtrágya

a legolcsóbban beszerez-

hető „Danica” vegygyár

képviseleténél:

FÖLDVÁRI BÉLA

St. Bečej. Telefon 83.

Benzin, gepolaj állandó

raktára.

Ügyenköket keresek.

Jobb házból való
fiúk és leányokékszergyárban
tanoncnakfelvételnek.
Cim a kiadóban.

Borendi

kőből égetett elsőrendű

meszet

beocsini portland

cemenet

száraz rostált

faszenet

nagyban és kicsinyben

ajánl Révai Adolf

Subotica Telefon 551

(Csirkepiac)

DIAMALT

Pékek figyetm! „DIAMALT”

a Hauser & Szabolka gyárból

Wien-Stadtla, kékesbél mino-

sában, újra kapható a vezér-

képviseletnél Jugoslavia számára

Eduard Dužanec, Zagreb

Lerakat Strossmayerova ul. 10.

Az egész

ország

olvassa a Minerva-nyomda

kiadásában megjelenő

Vojvodinai Magyar

Naptár

Gazdák Naptára

Petőfi Kalendárium

hirdetéseit.

Hirdetések augusztus

15-ikéig kiülhetők a

MINERVA-NYOMDA

címére.

Használt

boroshordók

kaphatók

Keményítő- és

konzervgyár

S. Kopp és Fiai R. T.

Majdani put Subotica.

5378

Szallagfűrészgép

750-40 mm. Uj Kuchner hosz-

szukurók minden számban. Szal-

lagfűrészek, szallagfűrészek

4833

JELINEK JÓZSEF

Subotica, Paja Kujundžićeva u.

4. (Gri. Károlyval szembe).

FERRUM R. T.

SUBOTICA

vasuti kocsi- és mozdonyjavító műhely

Mezőgazdasági gépgyár. Vas- és fémöntőde.

Külön osztály harangöntésre.

Sürgönyeim Ferrum Subotica. Telefon 581. szám

EVLALL

mindenfajta gépek javítását és rajz utáni készítését

Gyári

mindenfajta szíjkorongokat, csapágyakat, csapágy-

állványokat, mezőgazdasági gépeket,

hírcs vezérelés mérlegcsuklyákat.

Készít

transzmissziókat és gyárberendezések felszereléséhez

szükséges mindenfajta alkatrészeket.

EIDALL

mindenfajta szírkavas öntést megadott modell vagy

rajzok után. Minden ösazeteltű főmóntványt bármily

méretű és hangu

templomharangot

a megadott félhosszokkal és a kívánt ornaméntikával

Evlallja a harangszekere cik elkészítési és a

harangoknak a toronyban való elhelyezését.

Vesz

a legmagasabb napiárakon szírkavas ócska öntvény

vörösréz, bronz, sárgaréz, ócska csapágyfémeket

antimont és ólmot. 3335

Állítsatok ki az U. nemzetközi prágai mintavásáron. — LÁTOGASSÁTON MEG AZ U-ik

PRÁGAI MINTAVÁSÁRT

1922. szeptember 3—10-ig.

Közép-Európa új központi piaca. Legjobb alkalom új kereske-

delmi összeköttetések létesítésére. Valamennyi iparág több mint

3000 elismerő cég által képviselve.

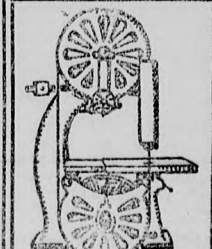
30% menedzselvény, biztosított szállás, tolmácsszolgálat, száll-

kiszármazások, közlekedési kedvezmények, igazolványok 25 Ch. ill. 50 M. a. szel-

keztársaság külföldi képviselőit és a Vásár igazgatóságát, Praga, t.

Altstadter Rathaus.

Mészek meg Prágát, a világot egyik legzsebb városát. U. Prágai (Havaszi) Vásár 1923. március 13—20-ig.

SZABÓ vatta nagyobb mennyiségben kaphat Kramer S.-nél csirkepariát

Miért nincsenek őszhajú nők Japánban?

Ha van valami, amit a japán nők ki nem állhatnak, akkor az az ősz haj. Legfeljebb is ezt olvassuk a Daily Telegraph egyik legrajbabb számban, amelyben Zoe Kincaid, a lap tokiói tudósítója fölveti ezt a kérdést. A japán nők — mondja a cikkíró — nem herdanak kaplapt szert Japánban a nők fejét megkoronázó glória sokkal jobban látható, mint Európában. Így természetesen az őszülést sem lehet oly könnyen eltitkolni, mint nálunk. Az ősz hajról való ítözás főoka azonban az, hogy Japánban az a nő, akinek ezüstkora borítja a fejét, már öregnek, azt mondhatnák: nagymamának számít, bármilyen fiatal legyen is az arca és a szelleme. Ellenben akik feketé és fénylő a haja, bármint mondjon is éveinek számáról az arcuk-sok ránc, Japánban még sok mindentféle mulatságot megengedhet magának: eljárást a színházba havonként egyszer, megnézheti a mozgóadásokat, elcsúfolhat a nyilvános kertekben, megtekintheti a templomokat és résztvehet mindenféle kiránduláson. De ha ősz a haja, akkor a japán nő legjobban teszi, ha lemond az életéről és házának legtovábbi szobájában buvik meg. Az ősz haj ma annyira kegyvesztett, hogy fehér "glóriával" senkinek sem tartja illdómosnak társaságban megjelenni. Japánban minden övezet és mulatság a fiataliság, a fiatalaság pedig a fekete haj teszi. Bárhova megy is az ember, pillantása mindenütt tünafekete, vagy gondall és izléssel felépített frizúrára esik. A meglepődött utazó csodálkozik kérdézi: "hová tűnt Japánból az ősz haj?" — és már-már hajlandó volna c misztikus országban járva arra gondolni, hogy csoda történik, valami különös és irigyléreméltó csoda, amit az ázsiai varázslók nálunk is bevezethetnének, hogy eltüntessék az öregedést és az öreges szomorú és rejtvegett bizonyítékait. E tályán megoldása azonban minden egyéb, csak nem csoda. A titok egyszerűen a hajfestőszerek rendkívül nagymértékű használatában rejlik. Ezeket a szereket részben otthon gyártják, részben importálják és a japán nők még az árthatmas hatású hajfestőszerekkel sem félnek. Az öregedés jeleinek eltüntetésre rendszeren otthon történik; az első, gyéren feltűnedező ősz

szálakat a szolgáld, vagy a ház leánya is kitépheti. Mostanában igen fellendült a kozmetikai intézetek forgalma, ahol az arcmasszázs, a manikűr, a fesülés és ezer és ezer más csalfaintézet megtehetően fiatalos külsőt kölcsönöz idősbb nőknek is, ha ünnepélyes szertartásokon, például esküvőn akar megjelenni. Van-

nak matrónák, akik egész európai módon fésültetik magukat és türelmesen kivárik, míg gondör fűrtjeik elkészülnek, hogy aztán korall nyakláncokkal, aranyos fűsűkel ragyogó selyemmel, ezüst- és tekőndiszekkel felékesítve bebizonyíthassák, hogy a női húság a földkerekség minden országában egyforma.

Petőfi Sándor halálának legújabb legendája

— Petőfi hamvait rejtje-e a székeley-keresztúri sir? —

Hetvenhárom esztendővel Petőfi Sándor halála után, amikor az utókor a nagy költő születésének századik évfordulóját készül megünnelemelni, újabb törekvések nyilvánulnak meg, hogy Petőfi halálának misztikumáról a fátylat föllebbentsék. Csak néhány nappal eelőtt merültek fel az erdélyi sajtóban az első hírek arról, hogy a magyar szabadságharc apostolának hamvai Székelykeresztúron, Bálint Dániel kisbirtokos családi kriptájában fekszenek — most újabb tanu akadt, aki ezt a nemzedékeknek át szájról-szájra adott legenda alapján hitelesíteni próbálja. Az újabb legenda cáfolja azt az eddigi történelmileg elfogadott föltevést, hogy Petőfi a fehéregyházi csatában a kozákokkal vívott vesztett firtözethen esett el és szemlén regényt fűz a halál köré.

Lukács Ferenc budapesti pénzügyőri felügyelő, aki 1906-ban Székelykeresztúron teljesített szolgálatot, a következőkben eleveníti fel a budapesti sajtóban azokat a tapaszlatokat, melyeket keresztúri tartózkodása alkalmával szerzett:

— Az 1906. évben Székelykeresztúrra helyeztettem s Bálint Dániel ottani lakos (kisbirtokos, asztalosmester és temetkezési vállalkozó) házánd többször megtörténtem. Figyeltettk arra, hogy Bálint rakatárában egy lddában negyvennyolcas honvéd csontjai vannak, melyeket egy kertben találtak a kőrtéla alatt. En mindjárt Petőfira gondoltam s a csontokat meg akartam tekinteni, mert tudtam, hogy nekem ikerfogai is voltak, amikről felismerhető lett volna, de az esti idő erre nem volt alkalmas. Később és többször igyekeztem a csontokat megtekinteni, de vagy na-

gyon el volt lovalva Bdlint, vagy a lada kuleszt nem találd. Néhány hónap múlva huzamos távolléteomb hazajövet értesíttem, hogy a csontokat ünnepélyesen eltemették.

Abban az időben, amikor a csontok feltalálásának körülményeiről értesültem, megkérdeztem Bálintot: nem gondolja-e, hogy Petőfi csontjai? Mire azt felelte: bárki legyen is, annyi bizonyos, hogy negyvennyolcas magyar honvéd maradványai s ezért egyik nemzeti ünnepen el fogja temetni.

Hogy pedig ezek a csontok valóban a Petőfi földi maradványai, a következők támogatják:

A fehéregyházi csata előtti napokat Petőfi Székelykeresztúron töltötte. Többnyire Varga Zsigmond korcsmáros házában lakott, ennek Rózika nevű leánya amirre megtetszett neki. Hogy költeményeiből felolvastott, sőt költeményt is írt hozzá, melyet Rózika imádságos könyvében írtett kincs gyantát fűtőfalatvára költőzködésük után is sokáig őrzött.

Petőfi megígérté Rózsikának, hogy a csata után Székelykeresztúrra ökvellenül visszatér. Már pedig tudjuk, hogy ígéretét, ha csak lehetett, mindig betartotta.

Azzal az állítással szemben, hogy Petőfi a fehéregyházi csatában elesett, a történelem azt igazolja, hogy amikor mindenki menekült, ő még élt és alkalma volt menekülni.

A Külföld víze nem gátolta abban, mert a száraz időben egyes részsein átjárható volt. Menekülésének irányára más nem lehetett, mint Székelykeresztúrra, ahol őt Rózika várta. De föltétve, hogy megsebesült s a közle-

ményben jelzett módon vitette magát vissza Vargák házához s ha elfogadható is, hogy az istállóban rejtgethette — ahogy őt a Varga család megkedvelte s ahogy én az ottani emberek kegyeletét ismerem, — ha nem lúszdótt volna valamely titok a halálához, fel sem tételezhető, hogy a család a jobb időbe beálltával tovább tartsa volna azt, hogy koporsó nélkül egy gödörbe doborva legyen eltemetve. Rózsika, ki állítólag öreg napjában is siratta Petőfit, ezt nagy ok nélkül nem tette volna meg. Azon vidéken szokás ugyan a házikertekbe temetkezni, de a tisztességes eltemetést és a sir gondozását melőzni még abban az esetben sem lehetett, ha Petőfi a közvetlen időzés alatt halt volna meg, hiszen a holt költőt már senkit sem vontak volna felelősségre — különösen a kiegyezés után.

Közbeszéd tárgya volt Székelykeresztúron, hogy Vargák öreg szolgája (valószínűleg a közlembényben megnevezett Lázár Márton) halála előtt rövid idővel azt mondotta környezetének: »Ne keressek Petőfit, éssanak a kőrtéla alatt nyugatra s lépésnyire, ott van». E vallomás alapján árták fel a csontokat s a honvédhadurakokat. Minthogy Petőfi honvéd őrnagy egyenruhában volt, bizonyára felismerhető voltak a tiszt jelvények, hacsak a menekülés érdekében nem cserélte fel Petőfi a tiszt ruhát más egyenruhával. Bálint bizonyára a ruhafelzárnyokat is eltemette és tud is annak mineműségéről.

Az öreg szolgája azt is mondotta, hogy a csata után Vargák több napot át rejtgettegek lakásukban (tehát nem az istállóban) Petőfit. Arról is beszéltek, hogy a feltalálások a csontokon erőszakos sérülések voltak. A csontok kicemelésekor bizonyára hatósági vizsgálat is történt, ami a halál igazi okát megmagyarázhatná, mert az esetben nincs ki-zárva, hogy a halált nem a harcéri sebesülés okozta.

Az öreg szolgának valami oka lehetett hallgatni Petőfiről akkor is, mikor mindenki tudta, hogy a közteli Fehéregyházban a sírokban keresik csontjait!

A régi Budapest

Irtá: Baeleker

REGI PESTIEK

I.

Ahhoz, hogy valakit a nagy városban igazán ismerjenek, nem elegendő a nagy érdemek és a nemes érnnyek. Feltárhathja valaki a rádiómot (vagy akár a puskaport), s ha ritkán mutatkozik a nyilvánosság előtt, senki se tud róla a névén kívül semmit, — míg egy minden erkölcsi és szellemi kiválóság nélkül való ember, ha különös színű automobilja van vagy feltűnő lovakat hajt, az utca közönsége előtt hamar lesz népszerű. Fírenzenben élt eelőtti mintegy negyven évvel egy — valószínűleg kissé hőbortos — angol, aki állandóan olyan járműben sétakocskázott, amelybe nem kevesebb mint kilenc ló volt egymás elé fogva. Ezt a furcsa urat mindenki ismerte a virágok városában, és Poquale Villari, a kitűnő történetíró, az olasz tudomány e ki-nönsége, észrevétlenül mehetett végig a Lungarnón, a publikumnak nem akadt meg a szeme rajta.

A régi Budapestben se azokat ismerték a legjobban és a legtöbben, akik a legérdemesebbek voltak. Bizázt, a nemzet báróját, többen ismerték mint Arany Jánost, Zichy Jenőt, a nemzet grófját pedig többen mint Eötvös Lorándot. S hogy egy — hálá istennek! — még most is élő kitűnő förtiut emlékezt: Rákosi Jenő, aki már ötven év előtt is igen szíveskedő jeles tagja volt a közéletnek, s még ma

is egyik legmarkánsabb képviselője a magyarságnak, aki nyolcvan esztendősen korában is ifjú tüzzel küzd a harmincéves Rákosi Jenőnek az ideál-jaiért, aki valamikor az ifjú Magyarországi iródmái vezére volt, s most a régi Magyarországnak Apponyi mellett talán legpompásabb öröksége, az a nagy öregember nem sokat fordult meg az utcán sem fiatal — sem öregkorában, s ha megjelent is ottan, csak kevéssé vették észre. Semmiképpen se volt utcai alak.

Amivel egyáltalában nem akarom lekiacinyítani azokat, akik bizonyos időben főbukkannak bizonyos utcákon, s ott föl is tűnnek.

Az Apponyi Albert gróf nagyságából semmit se vesz el (ha nem is tesz hozzá) az a körülmény, hogy az ő mindenekképpen nagy és rendkívül érdekes egyénisége az utcán is szerepelt. Szokatlanul magas karcsu alakja épp ötven év előtt kezdett feltűnni Budapest utcáin, amikor elcsibész választották meg — gondolom Szentendréen — országos képviselőnek. Azóta állandóan tagja a nemzet képviselőtestnek, s a memoariján, amelyeket most ír, rendkívül becses forrás lesznek az elmúlt felszázad kulturális és parlamentarizmus történetéhez. Amikor először jelent meg a Sándor-utcai házban, már fényes jövőt (nagyköveti állást és főminiszterséget) jósoltak neki, s ugyancsak a jósálat visszhangzott a váci-utcai korzón is, amelynek hosszú ideig ő maradt a legnagyobb érdeklődést keltő nemes figurája. Miniszter később lett a magyar nemzet büszkesége, mint a kortársai hitték, de halhatatlan meg

korábban mint a legnagyobb bámuló remélhetők...

A váci-utca akkor, hogy egy mondjam: intenzív korzóiélet élt. Még akkor sokkal kurtább volt mint mostan, amikor már a Lipót-utca is hozzá tartozik, — a Gizella-téről a Városi Gyógyiszerházig terjedt, s ezen a kis vonalon találkoztott abban az időben mindaz, amit tout-Budapest-nek szoktak nevezni. Az Andrássy-ut helyén Könyök-, Retek- és hasonló költői nevű zugutak álltak, a Koronaherceg-utca pedig (akkor még Uri-utca) csak sokkal később emelkedett korzói rangra és divatos sétauttá. A Váci-utcat tekintették a főváros eskztraktumának, s az volt a mindenféle arisztokraciának — úgy a születési mint a pénzbeli és szellemi arisztokraciának — a kirakata. A város is kisebb volt, még kevéssé decentralizált élettél, megelégedett egyetlen központtal: a Váci-utcával, amely itt ugyanazt a szerepet töltötte be, mint ugyanabban az időben Berlinben az Unter den Linden, Bécsben a Graben és Párisban a Boulevard des Italiens. S az ember akkor nemcsak azért ment végig fashionablen örökben az utcán, mert ott gyönyörködhetett a legdivatosabb ruhákban és a legszebb nőkben, de azért is, mert ott találkozhatt a barátaival, s ott láthatta a legkiválóbb államférfiakat, művészeket és írókat. Azt az érátt, amikor Apponyi Albertet egyétt láttam ezen az utcán Liszt Ferencel, sohasem felejtetem el. Két ily kitűnőség egymás mellett az utca népebe vegyülve, igazán nem mindennapi látvány.

Sajnos, Liszt nem tartozott azok közé, akik rendszeren és sokszor voltak itt láthatók, mert — a világnak hirlédezt zenezése nem tudott soha egészen hozzánk megedni és őszintén budapesti lenni, amit pedig tout-Budapest azzal a melegséggel kívánt, amelyel a tüneményes előadó művészetét megmagyaráz. Weimar, a lángelmék városa, jobban vonzotta e kiváló gemeit mint Budapest, a politikai város, ahol kevés olyan kongenitális szellemet talált mint a shosszu grófot (Apponyi), aki minden politikai érdéklődése mellett is igazi művész-termesztet volt, s a politikát is, ezt a legnemtelenebb foglalkozást, művészetét tudta nemesteleni.

Apponyin kívül még csak két kitűnő magyar tudok a mostani élek közül, akik már ötven esztendő előtt is nagy és jelentős szerepet játszottak a közéletben: Rákosi Jenő és Szily Kálmán, de ez utóbbiak az utcán alig mutatkoztak, — nem tartoztak azok közé, akik sokat sétáltak. Talán Apponyi se, de az ő nemes alakja oly feltűnően feltűnt, hogy ha havonta néhányszor megjelent a korzón, a közönség már azt hitte, mindennap látja. S az a körülmény, hogy az operában gyakran fordult meg s hogy minden komolyabb hangversenyt meghallgatott, a legismertebb magyarok egyikévé tették azok szemében is, akik nem politizáltak.

Elször mutatkozott az utcán Pulszky Ferenc is, és még több Podmaniczky Frigyes báró, Budapestnek ez a két szerelmese, akik se

Aki a tenyeréből olvassa ki a zürichi deviza árfo-lyamokat

A pesti valutások védnöküjé.

Budapestről jelentik: A mai tözsde-nyázi és spekuláció-járvány idején több régi tözsdedtag és játékos időnként egy csendes kis Izabella-utcai helyiséget keres fel, ahol elzetes információkat és tanácsokat szerez be a tözsde további menetére, az értékpapírok és valuták állásának sorsára. Megtudtuk, hogy ez az Izabella-utca 5. szám alatti helyiség nem más, mint egy jósnő lakása, ahol a jósaszonny névleg Heitler Zsigmond, megjelölve a tözsdei haussert vagy baist, tenyeréből olvas és kártyát is vet.

A könyha váróteremnek van berendezve. Legalább huszan várakoznak itt. Komoly, csaknem tudós külsejű férfiak, elegáns fiatalberek, akikről észrevehetni, hogy kalácsukat a börze táján keresik, idősbb asszonyok, fejkendő nő és fiatal leányok tarka tömeget találtak ott. A fiatal hölgyek beszélgetéseiből csakhamar kiderül, hogy számvetendők, sőt kettő közülük egy fővárosi színház tagjai, ők is kíváncsiak jövőjükre, bizonyára arra, hogy mit hoz számukra az ideai színházi szezon.

Vagy másfélórát várakozás után kerülünk a sor. Egymásután jöttek ki kinyitult arccal előttünk a jósnőtől azok, akik már tudatában voltak annak, hogy mi a jövő. Egyszerű polgári berendezésű szobában fogad Heitlert asszony. Kis kerek asztalka előtt ül. Elmondjuk neki, ki ajánlott hozzá, és hogy jóslatni szeretnénk. Panaszkodik, hogy az utóbbi időben különösen sokan keresik fel, akik mind tenyérvonalaikból jóslottak. Ez a nagy kereset összeesik a korona esésével és a nagy tözsdei meglepetések idejével, mert most mindenki, akinek valami köze van a tözsdehez, kíváncsi, mit hoz a jövő. Esnek vagy emelkednek a papírok. Már egészen kifáradt a sok tenyér-vonal olvasástól, mondja, mert az ropant kimerítő az idegeit. Naponta számos vendéget kénytelen elutasítani. De így is nap-nap után 30-40 kilenséket mond jóvá. Ugyancsak nagy a levélbeli érdeklődők száma. Sőtforok, a Balaton mellől számos tözsdei érdeklődik nála, hogy alakul a valuta, felszökönek-e még az értékpapírok, esik-e a korona. Titkár kellene tartania, ha valamennyi levelet

elintézni akarná, pedig szükséges, mert legtöbbször még a jóslási összeget is mellékeltek.

A pesti valutások állítólag megválasztották a jósnőt védnöküjükné.

A fáma szerint ugyanis sokan neki köszönhetik vagyonszukat, mert az ő tanácsára állandóan haussera játszottak. Amióta a baiss beállt, nagy veszteségek árán sokan kiabrandultak belőle.

Korszerű kérdések

— A kultúra köréből —

3.

Civilizáció, kultúra, műveltség

Közfelfal szerint a három műkö-dési kör: civilizáció, kultúra, műveltség, három egymástól különálló, de egymással érintkező, határos terület. Ez a felfalás a tudományban is éi s a nevezett fogalmakat kitűnő tudós egészen közkeletűen, nem ritkán ingadozóan használják, aminek alapja e fogalmak történelmi kialakulá-sában van.

Eredetük szerint a görög és a római művelődésre vezethetők vissza. A civilizáció, mely sorrendikben az első helyen áll, a rómaioktól származik, a római uradalom fűg ösz-sze. Azok a viszonyok, amelyekből a civilizáció eszméje kialakult, a görögöknel nem voltak meg. Ők nem voltak hódító nép, más nemzeteket nem igáztak le, mint a római, amely-nek a hódítói a hódítások szakadatlan láncolatából áll. A görögök nem volt módjában meghódítani álal-mok lakosságának polgárjogot adni, azt civilizálni, felruházni a joggal, amely őket a birodalom belül, az állami életben, emberi méltósá-gukhoz juttatta volna. Ez a római népek volt a hivatása s az ő intéz-ményei alapján alakult ki a civilizá-ció mai fogalma, amely Willmann, korunk egyik legkiválóbb tudosa szerint, első sorban berendezéseket, életformákat jelent, amelyek az ember egy közösség tagjává avatják, társulása bírják; jelenti tehát az ugynevezett természeti állapot durva és könnyörtelen egzisztenciá meg-szüntető intézményeket s mint ilyen a vallási, állami berendezésen, az er-kölcsön s a társadalmi renden alu-pul. (Didaktika. I.)

A görög hivatás ezzel szemben más. A görög megmívelte a földet, a természetből más cikkeket állított elő

és azokat forgalomba hozta, a gim-náziumban megmívelte a testét és kimívelte a lelkét, teremtett val-lást, művészetet, tudományt, s adott olyan szellemi alkotásokat a világ-nak, aminek a római kultúra nem mutathat föl; adott az életnek mag-asabb szellemi tartalmat s ezen a révén a műveltségnek ma is élő al-kotó része. A művelődésnek az a neme, amelyet a görög hajtott végre, s ami mindannak a megmunkálá-sát jelentette, ami az emberi mag-sabbra állította, élete jobb, szebbé, igazabb, tökéletesebbé tette, jelen-tette magának a zembernek kimívelé-sét, az életföltételek előállításával kapcsolatban. A kultúra, mondja Willmann, a természeti állapotból ki-emelkedett emberi szellem előtt föl-táruló munkaterületek megmívelé-se, amelyek a fáradságot javakkal fi-zetik vissza s az életet finom, nemes tartalommal töltik meg. (U. o.)

Inkább az újabbkori fejlődésnek az eredménye az, amit műveltségnek mondunk, ami jelenti az egyének szellemi tartalmát éppen úgy, mint a társadalom lelki életében fölhalmozott, vagy inkább lerakodott eszmék, érzések, törekvések összességét, kapcsolatban a társadalmi intézményekkel, az állami élettel, a foglalko-zásokkal, vallással, a műveltség, azzal, amit egyezővel közműveltség-nek mondunk, bele tudva az egyéni műveltséget és a társadalmi intézményeket is. Willmann a műveltség fogalmát a civilizációtól és a kultúrától pontosan elhatárolja s mint különálló területet kezeli. (U. o.)

Ezek a fogalmak ma így állanak egymás mellett, belső kapcsolatuk, illetve azonos voltuk föltüntetése nélkül, bár a közszokás e három fo-galmat a Hunnia Függelensége című hazafiságtól dunnado és becsü-letes célatu, de nem különösképpen értékes könyvet. A szerkesztőse-gekbe, kivált a baloldaliakba, is föl-poztatódta a fardat tagjai néha, s bizonytalan járása, gyászos szem-üvege, kusztál ősz szakállja nagy anarkronizmusként hatott a jobbára fiatal és vidámkedélyű újságírók za-gys mielőjében. De mint a nagy idők egy igazán klasszikus tanúját barátságosan fogadták, és szívvárral, dohánnyal szívesen kínálták... Eme-rem dicsőségét a derék öregur nagy-on is sok esztendővel élte túl. Csak igen magas korban sikerült meghalnia, s utolsó éveinek a nyomorát Eötvös Károly és még egy-két függetlenségi képviselő enyhít-te. De csak enyhítette... Saját-ságos, hogy milyen a nyomor! Csak enyhíteni tudnak rajta, segíteni nem tudnak!

Az öregből, aki már a pályája végén tartott, amikor az új Budapest megszülte, átérték a fiatalok, akik csak akkor kezdtek közéleti élni (közélet, ahogy valaki trifoliter mondata), s akiknek egyenelménye-ről a legmerészebb jóvondomondó se merne volna megősolni a karrier-jük merész ívelését, s azt a fényes pályafutást és dicsőséges beérke-zést, amelyet kényeztető sorsuk fenntartott nekik.

A Váci-utczának mindennapos ven-dége volt abban az időben egy esz-ményien szép fiatalember — ami-nélkül a francia romantikusok és Jókai regényeiben szoktuk talál-

galmat fölcserélni egymással és csak-nem azonos értelemben használá-sát ott a tudományban is találunk nyomokat az azonosító felfalásra. Így Driesmann, a kultúra tudomá-nyának jeles munkása, a civilizációt és a kultúrát élesen elhatárolja, e kettőnek viszonyát két egy központi körrel szemlélteti, a belsővel jelezve a kultúrát, a külsővel a civilizá-ciót, mintha ez amannak csupán csak kerete volna. Belsőbb összefüggést állapít meg egy másik hasonlata. A kettő közt a tudó és a szív viszonyát keresi, hogy a szív működése foko-zódik, a tudó öönt hocsát rendel-kezésére. (Wege zur Kultur.) Azon-ban se a koncentrikus körök, se a szív s tudó, hasonlata a lényegot nem magyarázza meg. A hasonlat érte-lmében a civilizáció lehetne talán a szervezet, amelynek a határai közt a kultúra, mint létkető erő, mint irá-nyító hatalom él? Nincs-e közöttük valami mélyebb kapcsolat? Nem je-lent-e ugyanazt más-más néző-pontból? Hogy nem függetlenek egymástól, az bizonyos, de miben áll közöttük a kapcsolat? S hogyan kapcsolódik hozzájuk a közműveltség vagy műveltség általán?

A három területnek a viszonyát Schille, a szociológia egyik alap-vető tudosa, abban látja, hogy a kul-túrában legyőzzük a külső világot, meghódítjuk a természetet, jólétet teremtünk, szellemben és testben ki-bontakozunk a természeti állapotból, s mint egyén és mint társadalom, fenntartjuk magunkat. Ezzel szem-ben a civilizáció mindig több és egyenletesebb polgárosodás kialaku-lása békés községben és forgalom-ban. Ez a rend, a fegyelem, a jog or-szága. Schille szerint tehát a kul-túra a civilizáció eszköze. Schille azonban érzi, hogy a civilizáció és a kultúra ilyen szembeállítás a valami belső elégtelenséget zár magában, azért a kettőt összefoglalja egy ma-gasabb egységbe, a műveltség (Gesittung) fogalmába, azonban a civi-lizáció és a kultúra lényegbeli kül-önbséget fenntartja, mert e két, ille-tőleg három terület belső egységét nem állapítja meg.

Valóban ez a szövelezés ma már egészen idejét multa. Annak, amit különböző szempontokból civilizá-ciónak, kultúrának vagy műveltség-

fürdőre, se-tengerre, se zöldre nem vándoroltak soha, évtizedeken át hűségeen a poros fővárosban nyaral-tak s arra esküdöztek váltig, hogy ennél bájosabb — Sommerfrí-sches — nincsen széles a világon. Mind a két jeles férfiú — és méltán — igen nagy tekintélynek örvendett. Podmaniczky becsület - ügyekben Károlyi Pista gróf mellett a nagy arbiter szerepét játszotta, Pulszky pedig régészeti és művészeti kér-désekben volt az első szaktekint-ély mindaddig, míg a fia, a sze-renesélen véget ért Pulszky Kari a feje fölé nem nőtt. De ugy látszik, a nyaralás kérdésében nincs tekintély, — az ő tanításai hibába való volt s a példájuk nem vonzott senkit. Ahogy a kánpikula kitört, elnépte-le nedett a főváros, mindenki menekült a forró aszfalttól meg a sirokoks szétől, s voltak napok, amikor a po-litikai és a tudományos világot csak a nagyvorrú muzeumigazgató és a „schottische” báró képviselték az or-szág fővárosában. Azt állították ők ketten, hogy Budapest a képzeltető legszebb nyári város, amit Podma-niczkyknak szívesen látt el Pulszky, aki régente Nizzában ennél is me-legebb nyarakat töltött, és Pulszky-nak Podmaniczky, aki sohase szenvedett a hőségől, s aki ha mások panaszkodtak a tűrhetetlen forróság ellen, mosolyogva mondta: „szép nyári”!

Ötven év előtt meg az öreg Tán-csies Mihály is gyakran fölbukkano — bár igen szomorú — figurája volt az utcának, de persze nem a divato-

saknak. A kopottabbakat járta, amely-lyek hivatalosabb keretül szolgálhattak az ő sajnálatosan lekopott szé-gényes egyéniségének. Akit 1848-ban a máreusi ifjak mint a nap egyik hőst s a gondolat szabadság mártír-ját szabadítottak ki a magyar Bas-tille-ből s vállukon vitték a nép fűd-ri valóság között végig az utcákon, egy negyedszázadal e dicsősége után, szegényen, kopottan, már majdnem teljesen vakon botorkált gyenge lábón és rossz cipőben ugyanezen a vonalon. Micsoda gon-dolatok cikázhattak keresztül a bo-rus homlokai mögött működő fardat agyán? Eszébe jutott bizonyosan a régi dal a régi dicsőségről, amely nem is késik, hanem végleg elűnt az örök éi homályában, s talán eszé-be jutott a dante-i szomorú igazság is: *Nessun maggior dolore*, nincs nagyobb fájdalom mint a bánat órái-ban visszamelegkezni elhunyt szép időkre... Nincs. S mi nagyon meg-sajnálunk a levitézlett jó öregét, aki-nek a szerepe valaha nagyobb volt mint a teletsége, s most — ke-gyetlen kiegyenlítő princípium! — kisebb a teletségénél! Hóna alatti könyvekkel járalt, a saját művel-vét, amelyeket ön maga terjesztett, s ajánlott föl a lelkes irodalomparto-lókák (akkor még pártolai kellett az irodalmat), mert a könyvesbol-tokban — őh, halálán a világ és ha-mar fejejt! — nem kereste őket sen-ki. Vánszorgó alakja betévedett oly-kor az egyetemi olvasókörbe is, ahol néhány lelkes ifjú, főleg ha hedeje volt, megvette tőle egy forint ötven

kozni —, szépnövésű, karesu, elegáns járása, kékszemű, lengő szöke fűrti, aki még a köpönyegét is olyan förtői módon tudta a vállára csapni mint egy regényalak vagy egy ge-niális művész. Mikor először láttam meg, én is azt hittem (mint minden-ki más), hogy zenovirtuóz vagy festő. Bizonyos, hogy ilyen külsővel egy zenésznek nem kellett volna a Liszt művészetével játszania s egy piktornak a Raffael tehetségével fest-ten, s olyan diadalokat aratott vol-na mint Liszt Ferenc és Raffael Sanzio. Sőt a Mme d'Agoult vagy a Fornarina, és a két sokat szeretett művész többi szép szerelme is biz-tos lett volna neki... De a termé-szet itt elkövette egyikik ama bak-lövéseinek, amelyeket már meg-szokhattunk tőle. Ez a szép jelenség a valószínűleg fiatal prókator volt, aki később parlamenti szerepet is ját-szott s mint magasrangú bíró vé-gelte pályáját: Eamer Kornél. Bi-zonyára a legszebb ügyvéd volt (Bir-ács Gyalund is szebb), aki valaha diplomát kapott, s alig hiszem, hogy volt annyi klense, ahány nő bámu-lója. A prózai foglalkozás szép em-ber művészi exterieur-je sok hölgyet babonázott meg, s nem egy regény-faló és regényeket átléni vagyó fiat-al asszony és lány sóhajtotta bu-san, amikor azt hallotta, hogy ez az Athos-ra és Berend Ivánra emléke-zető bájos székhajú fiatalember se nem költő, se nem művész, hanem jogász: bár, bár!

nek mondunk, alkotó elemekre való bontása kideríti, hogy teljesen egységes területet alkotnak és egymástól egyáltalán nem függetlenek. Nevezük mind a hármat, amint ma már szözlássá kezd válni, tágabb értelemben vett *kulturának*, amely eredetileg megmunkálást, megművelést, alkotást jelent. Két lényeges elemet foglal magában: egy belső, amely érzésekből, eszmékből és eszményekből és egy külső, amely a belső elemeknek a megvalósításából, vagyis magából az alkotásból áll. Amaz a kultúra anyagi, emez a tárgyi elem. Minden kultúrának, minden civilizációnak a minden műveltségben ezek az alkotó tényezők s ezen az alapon kiderül, hogy az egész kultúra területén egységes, ha egyébiránt a kultúrának az ágai el is térnek egymástól a formában.

A civilizáció a kultúrának az ága, amely eszményeket, eszméket és érzéseket valósít meg társadalmi alkotásokban. Ezek az eszmék, érzések az erkölcs-társadalom-gazdasági területéhez tartoznak s részint etikai, részint jogi, részint társadalmi stb. természetűek. Összefoglalhatók az emberi létértelmezés eszményeiben, amelyekről az embernek az idők egymástutájában különböző eszményeket alkottak, de mindig egy cél szolgálatában, hogy a maguk, de rendszerint csak az embernek egy kisebb csoportjának a sorát jobbra fordítsák.

A kultúrának egy másik területe, a sz. é. v. *kultúra*. Ennek külön neve nincs, azonban mint ismeretes, a tudomány, a vallás, a művészet, a világnézet köréit foglalja magában. Itt is csak érzések, eszmék és ideálok teszik a belső alapot, amelyeknek megvalósításai a tudományos, a művészet stb. alkotások, amelyek azonban valamennyien külön uton jönnek létre s folyának be döntőleg az emberi életnek a folyására s azokra az intézményekre, amelyek a civilizáció neve alatt egyesülnek. Az itt megvalósuló eszmék végső fokon a kultúra szűkebb köréből kerülnek ki, részint direkt, részint indirekt uton. Az ideatartozó alkotásokat szokás szorosabb értelemben kulturális alkotásoknak minősíteni. Ma ez a megjelölés már nem jogosult, mert melléjük sorakoznak, mint egyenrangúak, az erkölcsi és a műveltségi alkotások is.

A kultúrának harmadik területe a *műveltség köre*, amelyet a kultúrával eddig is összekötöttek, belső tartalmát és alkotásait mégis gyakran elszakították tőle. A műveltség szintén érzések, eszmék és ideálok foglalatát jelenti, s bár alkotó részei nem oly jellemzőknek látszanak, mint az előbbi két kör anyagi elemei, azért nem kevésbé a kulturális valóságához tartoznak. Alkotásai az egyéni- és a közműveltség, az általános és a szakműveltség, a megjelölt ideálok szerint, valamint az ideálok kifejtését elősegítő intézmények: az iskola, a színház, a muzeum, az újság stb., amelyeket a legtagabb értelemben vett pedagógia-didaktika neve alá lehet foglalni.

E három kulturális terület közt tehát műveltség szerint nincs különbség. Valamennyi kultúra, egy egységes folyamat, amelynek mozzanatai a lelki momentumok, a működések, az alkotások; ennek az egységes folyamatnak, mely az ember földi megjelenésétől tart és tartani fog az ember kihaltáig, a civilizáció, a sz. é. v. kultúra és a műveltség csak más-más irányú megnyilatkozásai éppen úgy mint ahogy az egységes életfolyamatunk más-más megnyilatkozásai a táplálkozás, a mozgás, az érzés, a gondolkodás stb., amelyek gondolatban elszakíthatók ugyan egymástól, de csak együtt, egymással kapcsolatban értelmezhetők meg.

E szoros egységnek bizonyítékait szolgáltatják azok a nyelvek, amelyekben a civilizáció és a kultúra szavak használatnak. Az angol, a

francia és a német nyelvben — öszszefoglalva jelentés árválataikat — a civilizáció és a kultúra csak nem egyet jelentenek. A civilizáció annyit mint a polgárosodás, polgárosultság, a durva természeti állapottal szemben finomság, pallérozottság, kiműveltség s végül jelentheti a magasabb kultúrát; viszont a kultúra jelenti a megművelést, a fogymet, műveltséget általában, finomságot, tudományt, művészetet s végül a civilizációt. A mi nyelvünk a kultúra kifejezésére a műveltség szót alkotja, értjük rajta a civilizációt, a sz. é. v. kultúrát s a közműveltséget, tehát az emberi működésnek minden területét, mindazonáltal általános értelemben celszerűbb a kultúra szót használni, amely irodalmunkban szokottabb s a nemzetközi felfogással és használattal is egyezik.

Toncs Gusztáv.

II. Vilmos sajtópörei

„Egy megkoronázott bolond életéből“

Berlinből jelentik: A bíróság teljes mértékben helyt adott a volt német császár által dr. Ludwig író ellen tett javaslatának. A bíróság Ludwig Emil könyvének elárúítását, valamint darabjának előadását is megtiltotta. A tilalom egyes részeknek újságokban vagy folyóiratokban való közlésére is vonatkozik, amennyiben a két panaszos személy ily közleményekben érintetnek. II. Vilmos nem sokára másodszor szerepel mint panaszos a német bíróság előtt. A mostani fellépésének oka a „Generalzeiger“ egy cikke, amely Hahnke Gusztáv tengerészhadnagy halálával foglalkozik. Von Hahnke hadnagy fia a császári katonai kabinettroda volt főnökének. A szóbanforgó cikknek a címe is erősen sértő már: „Egy megkoronázott bolond életéből“. A cikkíró azt állítja, hogy a fiatal hadnagy halálának a volt császár az oka. Állítólag Hahnke Gusztáv a császár egyik tréfáját a német tisztségekbe és becsületbe ütközésnek tartotta és emiatt ölével II. Vilmos arcába vágott. A tiszti becsület kérdését a keletkezett botrány miatt csak öngyilkossággal lehetett megoldani s a fiatal katonatiszt le is vonta végeztetés tétlenek következményeit. Ezt azután úgy állították be, hogy Hahnke tengerészhadnagy 1897. július 11-én egy biciklikiránduláson szerencsétlenül járt.

A német császár panaszos irata megjelözi, hogy a cikk minden állítása szemenszedett valótlan, melyet először a Northcliffe sajtó bocsájított világgá. Hahnke hadnagy kerékpárja megcsúszott, a fiatal szerencsétlen tiszt pedig a mélységbe zuhant. Azonnal mentő expedíciót küldtek utána, holttétét azonban csak darabokra szakítva csak napok múlva találták meg,

s katonai pompával temették el. Sirjára II. Vilmos császár állított emléktáblát. A vizsgálatot is megindították akkor, hogy kiderítsék, kit terhel a felelősség a szerencsétlenségért.

Okružni sud u Subotici.

Broj: Gl. 1888/1922.

OBJAVA.

Okružni sud u Subotici de na znanju da je protiv subotičku firmu Bano i Breder kao i protiv Sigmunda Bano Lipot Breder i Nikola Breder temelem molbe koja je predata 27. jula 1922. god. pokrenio postupak radi prinudne nagodbe van stečaja.

Pravno dejstvo postupka pčime od 9. avgusta 1922. god.

Za imovinskog nadzornika odredjuje se Slavko Kačinski subotički stanovnik.

Pozivaju se verovnici da njihovo potreživanje zaključno do 5. septembra 1922. g. prema §. 28. naredbe 4070/915. god. prijavu tim više, jer ko do određenog roka to ne učini, taj na raspravi samo onda ima pravo na glasanje ako dokaže odmah na raspravi da je njegovo propuštanje bez krivnje.

Oni verovnici koji stanuju izvan Subotice mogu svoje glasanje do određenog roka i pismeno džeirati ili nuz prijavu priložiti.

Pozivaju se oni verovnici koji imaju prava na koristu ili na posebno namirenje i oni za čije potreživanje kogod jamči ili čije je potreživanje na drugi način osigurano dužni su tu okolnost u prijavi spomenuti.

U stvari primanja ili ne primanja nagodbene ponude održaće se rasprava 9. septembra 1922. god. okružnog kao suda I. sprat soba broj 53. a koje vreme i mesto potreživanu se za interesovani usled zakonitih posledica.

Subotica, 9. avgusta 1922. god.
(Nečitljiv potpis)
sudac.

5706

Őszi divatlapok
megérkeztek !!!

Vig Zsigmond Sándor

kőnyvkereskedése

Subotica — Telefon: 57.

Állatorvosi vezetés! Állami felügyelet

PATRIA

SZERUNTERMELŐ-INTÉZET
BEOGRAD-SUBOTICA

VÉDJEV.

SÖRGÖNYEM:
PATRIASERUM
SUBOTICA.

TEL.-SZÁMOK
BEOGRAD 472.
SUBOTICA 68.

Először hazai intézet, mely az összes állati oltóanyagokat és szerszámokat kizárólag hazai bakteriumtervezéssel termeli.

Termelőink és szállítók védő- illetve gyógyító oltóanyagokat és szerszámokat minden mennyiségben és mindenkor teljesen friss állapotban a következő betegségek, u. m.

Lépfene, sertésorvadás, sertéspestis, (sertésvész) sertésorvadás, baromfiok, mirtigolya (petesebő) szarvas, járványos elvetülés (abortus) vérhas és fertőző tüdőgyulladás.

Készítünk továbbá Tuberculin és Ophthalmit, végül Murint egerek és Ratát patkányok irására. Dülledt körmegállapítást D'jentes felvilágosítás minden szakkérdésben.

Kérdezze

meg háziorvosát és 6 is igazolni fogja, hogy jó és megbízható fertőtlenítőszernek egy háztartásban sem szabad hiányozni. Sebek és sérülések kimosására, a betegágyon való fertőtlenítésre, hálógyeintim tisztításához legjobb szer a

Lysoform

1-2 százaltos oldatban. A Lysoform évtizedek óta bevált, tudományosan megvizsgált fertőtlenítő szer. — Kapható használati utasítással minden gyógyszerboltban és droguériában.

Főtelarúsi Jugoszlávia területére:

Jugopharmacia D. D.

Zagreb, Prilaz 12.

Vizsontelaruinak magas engedély! Kérjen ajánlatot!

JELENIK és PISZKER, NOVISAD
izr. hűtőszegél gyárt.

Ajánlja ujjonnan megnyitni
férfidivatszővet és bolcsárurakát
versenyképes árakkal.

Taviratcim: GROZIT.

BEOGRÁDI

ASZFALT ÉS KÁTRÁNYTERMÉKEK GYÁRA

BEOGRAD,
VUKA KARADZICA 6.

TERMEK:

„GROZIT“ börtetőfedőlemezt, aszfalt- és kátrány börtetőfedőlemezt, kátrány-kőolajat, karbolineumot, facemen-tet, tető- és vaslatot, kőszénszurot keményet és puhát, naftalint és minden egyéb ilyenmő terményt.

ASZTALOSMŰHELY

njonnan a legmodernebb felszerelve. Saját vezetéskünk mellett készítenek **asztalberendezéseket**, régiesek alakúkat a legújabbakig **kváterben**. — Elvállalunk építelmunkákat, bútorkat mindenféle kivitelben a legmodernebb anyagból.

SZAKÁCS és SZŐLLŐS

asztalosmesterek Subotica, Kádarska ul. 7. (Helsler-fürdő mellett.) Szolid árak! Tartós munka! Vidéki megrendelések gyorsan eszközöltetnek.

MÉRLEGGYÁR**Sebestyén és Szenes**

Subotica, Senčanski-put 23. Telefon 72.

Gyárt:

tizedes, kötésmérlegeket és fahosszmérlegeket. Megrendelésre készítenek mindenféle rendszerű tizedes, százados és szakértelmű mérlegeket.

Vállal:

mérlegjavításokat. Beépített mérlegek javítását helyszínen eszközöl.

Azonnali szállításra ajánl:

500 és 250 kg-os, fenyő és tölgyfa tizedesmérlegeket és kváterben. 10, 15, 20 kg-os mérhatalmú kötés mérlegeket, továbbá 1000 kg. hordképességgel százados kérés mérleget. 4413

G I L E T T E

és mindennemű önbetartó késeket felelősség mellett a legnagyobb rendszerű motorikus tűzre berendezett gépen egy dinárért azonnal újít köszörülők.

DEUTSCH IZIDOR OPTIKUS SUBOTICA.

Vidéki rendeléseket kérem a késeket ajánlott levélben beküldeni.

Gabona- és malomszakmában teljesen jártas **perfekt könyvelő, ki a malom technikai vezetésében is önálló, megfelelő állást keres. Jelenleg egy exportmalom igazgatója. Szíves megkereséseket „Malom-vezető” jellegű a kiadóhivatal továbbítja.**

Kovini Bank R. T. Kovin

Gömbfa, faragott épületfa, erdélyi és cseh-szlovák deszka, stajer, boszniai és szlovén anyag mindegyike keményfa anyagok.

TÜZIFA. Állandó nagy raktár. Olcsó árak, pontos kiszolgálás.

FAGYAPOTOT

saját gyártmányt azonnal szállít

GRADIVO KERESK. TÁRSASÁG ZAGREB
Bogovičeva ul. 3. 5365 Telefon 5-55.

Nem okleveles gyógyszerészt keresek ki havonta 3-4 ízben hajlandó lenne 1-2 napra kisegíteni. — Ajánlatok igények megjelölésével Róder Oszkár gyógyszerész Bacska-Topola címre kéretnék. 5603

Mérlegképes könyvelőnőt

irodai gyakorlati feladat helybeli vállalat. Ajánlatokat „perfekt” jellegű a kiadóba kérünk.

A LEGJOBB TŐKEBEFEKTETÉS:

„ROGAČKA-SLATINA” (Slovenia) földművelési elköltözés miatt

2 egymást határo.

szép villa olcsón eladó.

Az első villa butorova 2 lakással (3 és 4 szoba, konyha, élezkamra) szép padlással, háromnegyed hold kert és gyümölcsös-teret eszleg idős földdel. A második villa butor nélkül 5 nagy és 2 kis szobával, konyha, élezkamra, mosókonyha, 3 pincel-nyász és szép padlásokkal, 2 nagy szobasági épület (60, marha istállók, disznó- és baromfiak, kocsiutakkal, mindezt vízvezeték. Határozta háromnegyed hold njonnan neped-ett szőlő, egyrészről hold erdő, 3 és 4 hold legelő és gyümölcsös. Valamennyi „Rogačka-Slatina” legjobb részén laknak. Felelősséget ad: Dr. Gregorič Viktor orvos, Rogačka-Slatina.

Vaskereskedőknek ajánl helyi fizemben készült **fűstésőveket, sajtolt könyököket** a legjobb minőségben és a legolcsóbb árakon.
GUBA JÓZSEF
vas, szerszám és mezőgazdasági gépkereskedő
BÁČKA TOPOLA. 5353

Védekezzünk a „MELEG”

ellen!!!

Telefonáljon 532.

Telefonáljon 532.

Bárhova Palicsra is, házhoz szállítunk szódavizet, már 5 üveg rendelésnél is **gyári áron.**

JOHANNA szónavráktár és szikvizgyár
Subotica, Segedinski put 106. teherpályaudvar kapu

Asztalosmesterek és nyárosok figyelmébe!!!!

Minden mennyiségű **BLINDFURNIERT** szállítatók azonnal kisebb vagy nagyobb mennyiségben 3 és 2 m/m vastagságban 100-105, 105-135, 185-55 és 165-55 centiméter méretben, avagy feladandó méretek szerint. Ajánlattal szolgál

SPITZER HERMAN SOMBOR

Floriana ul. 3. — Telefon 229. sz.

OLCSÓ! JÓ! SZÉP!

kefe, meszlő és ecsetárut

CSAK

RADÓ & DEUTSCH

kefére nagykereskedésben

NOVISAD, Futaki- u. 51. kaphatók. — Gyári árak

Gyors és pontos kiszolgálás. — Pontos csomagolás

Somborban egy elegánsan berendezett

komplett, modern

hálószoba eladó.

Közelebbi megtudható a KULTURA hirdetési irodájában Sombor, Pariska-ul. 8. 5680

Irodakisasszony

(esetleg irodatiszt), ki a német nyelven kívül a szerb-horvát nyelvet bírja és perfekt gyors- és gépiró, azonnali belépésre **kerestetik.** Ajánlatok **Wamoscher László**-hoz Sombor (Weidinger-ház) nyújtandók be.

VESEK**HASZNÁLT FÉNYKÉPLEMEZKEKET**

ízeket

100 drb 10×15 c/m. . . . K 50
100 drb 12×16 1/2 c/m. . . . K 100
100 drb 13×18 c/m. . . . K 100

3693

ab Starakanjiza

Deutsch Károly tükörgyár, Starakanjiza.

APPELSHOFFER J. Wien,

XIV., Schönbrunner Str. 20., 17.

Somborban családiból származó mérnök **technikai megbízások, gépvasárlások** (kézalól is), szakügyi összeköttetések, tanácsok lelkiismeretes elintézését **szolid áron** vállalja.

Eladó: egy teljesen új 45 KI. jelű eredeti Singer-gép szígyártók részére, továbbá egy német gyártmányú alig használt 85 HP 2000 Wolt feszültségű forgórúru elektromotor hozzávaló kapcsoló indító, szíjszító, ampermérő marványtáblával és hozzá a szükséges kábelvezeték. Ugyanott 4 drb. gyűrűs kenési Selters csapágy. **POLLAK MALOM.** 5508

ELADÓ**SZESZFŐZDEBERENDEZÉS**

gőzgéppel, főzőfő készülékkel, maliganddal, stb., és 1389 hl. kádak.
Cím: Patria Serumintézet Subotica.
Telefon 60.

FÁT

prima bukkanasábot kapnak a „Nabavljačka Zadruga Drzavnih Služenika u Subotici” tagjai **14.000 K-ért franko vagon Subotica.** Előfizetéseket elfogad a Srpska Banka Zagrebu 5676 subotici fiokja (Pašićeva ulica.)

Elköltözés miatt eladó

Donauer Jenő starakanizsai cég igenjóforgalmu **fűszer, festék, mész, cement, fűszer, angró- és detail üzlete.** Üzlethelyiség haszonbérbe kiadó.

Irógépek szakértő pontos JAVITÁSA. Irógép szakszaki. **Fényképezési** összes CIK K E K NAGYVEAN kizárólag jogtulajdonosok. **Bélyegzők** nyitása 21 óra alatt. **Gilette-kések** közörszűlése. **Eredeti Zeiss-** szemüvegek terakala. **Mayerhof A.** optikusanál

Eladó sombori ingatlanok:

ARENA-nagyszobás színház, monumentális építmény, 1.800.000 koronáért, továbbá öt szobás nagy lakház, beköltözhető, 600.000 koronáért és egy három szobás modern kis családi lakóház 400.000 koronáért. — Felvilágosításokat ad dr. Müller János ügyvédi irodája Somborban és kiadóhivatalunk Subotcán. 5705

Vidéki és helybeli kereskedő és sütőurak figyelmébe!

Bácska szesz- és élesztőgyár Subotica

szállít naponta friss szeszélesztőt

Telefon 575.

5395

ÖN

még mindig vidéki ügyünköket után láttamoztatja méreg drága a külföldi utlevél? Vagy személyesen jár le Beogradba? Utóbbi esetben időt veszít, költségek és fátorgásoknak, várakozásoknak teszi ki magát a konzulátusok általa előtti. Mi

40 dinárért

szeresszük be Önnek bármely konzul vizumát, ha utlevélét expressz ajánlaton emiatt nem tudja, amelyet hasonló módon harmadnap után kézhez vesz. Konzul illetéke: magyar 72 dinár, román 52 dinár, osztrák 30 dinár, német 30 dinár, cseh 132 dinár kereskedőknek, 50 dinár másoknak elvett 140 dinár. — Mint köznyelvi és leggyorsabb elintézési biztositatunk számos elismerő levél. — Levelezünk magyar, német és szerbül. 5395

BIRO EXPRESS, BEOGRAD

Kralja Milana 71.

TARTSA SZEM ELŐTT

ENGLER ALBERT

Harisnya Áruházát

hol harisnyagkülönlegességek és mindennemű rövidruka legolcsóbban szereshető be.

HUSPIAC, (Löwy és Breuer mellett.)

Aksentijević és Fixmann

hírlapterjesztő és hirdetővállalat
BEOGRAD, Kralja Milana ul. 44.
Folyószámla a Prágai Hitelbank beográdi fiókjánál.
Telefonszám 2222. — Postafiók 176. sz.

Az összes beogradi lapok képviselői.
Az összes bánáti, bácskai, ószerbiai és
horvát lapok képviselői. Összekötetés
a nevesebb külföldi sajtóvállalatokkal

A „Bácsmegyei Napló”

beogradi főmegbízottjai.

Vállalnak mindennemű hirdetések
közlését eredeti kiadói hivatali áron.
Csoporthirdetéseknél még ebből is
engedmény. Szempontjaink a hirdetőik
érdeke és ezért ajánlunk megfelelő
publicitással rendelkező lapot, meg-
felelő helyen megjelenőt és megfelelő
irányut. Levelezés szerb, horvát magyar,
német angol, olasz és francia nyelven.

Kérjen részletes árajánlatot

5657

Rejtvény.

A múlt vasárnapi számunkban között rejtvény helyes
megfejtése

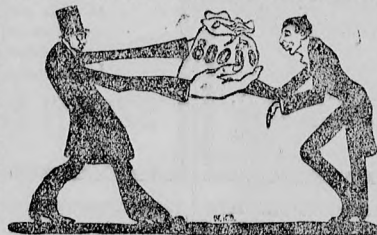
aaa

„Benfentes”

Helyesen fejtették meg
682-en.

A megfejtők közt kiarsot-
könyvjutalmakat megkap-
ták: 1. Patócs Lajos Bród-
na Savi. 2. Luluja Aranka
Subotica. 3. Takács Elek
Vajevó. 4. Csomasz Dezső
Subotica. 5. Weisz Maca
Sári-Béce. 6. Goltwid
Otto Novisad. 7. Vámos
Imre Crnabara. 8. Doppler
Margit Starlec. 9. Kovács
Káli Vince Ada. 10. Mla
Raseta Subotica.

Sok pénzt takarít meg ha férőruhát

Husvóth István

kémfestő és vegytisztítógépekben tisztítja vagy festet

Sombor

kétfestő gyártól kérjen mintát és ajánlatot.

III

CUNARD LINE

Jugoszlávai vezérképviselet
JUGOSLAVENSKA BANKA D. D.
Személy- és teherszállító szolgálat Cherbourg
és Hamburgon át a világ leggyorsabb hajóin.
Tengeri út 5 és fél nap. Bővebb felvilágosítást
nyújt: Cunard Line Zagreb, Cesta B. 33.
Sürgöncim: CUNARD Zagreb.

Kölcsönponyvák,

zsák

ponyva, zsineg és kötélárúk
kárpitos
felszerelési cikkek
jutányosan beszerezhetők

Rein Izsó Sombor,

Weidinger-palota. Telefon szám 135.

Kérjen árjegyzéket.

Beogradska Ujedinjena Banka

BeogradiEgyesültBankBeograd

IRODÁK saját palotánkban Moszkva szálló.

TELEFON: 36, 472, 529.

Mindennemű bank és kereskedelmi ügylet

Takarékbetétek kedvező feltételek mellett

Teljesít ki- és befizetéseket. Kiállít csek-
keket, pénzbevételeket, tőzsdéi megbízások
lebonyolítását.

Bécsi fiókja teljesít mindennemű bank-
kereskedelmi és szállítási megbízást.

524)

GÉPEK
FA-, BÉDOG-
és FÉM
megmunkálására valamint
SZERSZÁMOK
transzmissziók és berendezések állandóan raktáron
Vilaska ul. 25. — Telefon: 4-90.
Saját Gyárak Décsben.
Kérjen
ajánlatot!

Zsák!

Ponyva!

Zsineg!

SCHIFF ÁBRAHÁM

zsák, ponyva- és zsineg nagykereskedő és kölcsönző
intézet

NOVISAD, FUTAKI-UTCZA 26.

Telefon. 403. Fiókai: Beograd—Bécs—Budapest.

Uj és használt jutazsákok minden méretben. — Szalmazsákok
nagyban Len- és kenderzsákok. — Uj és használt vízmentes
ponyvák, vagonok, kőszí- és csőfogócsig. Pongyvaszövetek, juta
besszők. Kender- és lenfonalak. Kenderzsinegek, minden
vastagságban. Cernák. Kéve- és szőlőkötőzék. Malom- és kár-
pitos hevederek. Lópokróc- és takarók. Vízmentes muntásító
szövet és lópönyegek, Háló- és halászati cikkek. Kötélárúk
minden minőségben. Papirzsinegek. Kérjen árajánlatot. 7504

Mérlegképes könyvelő,

további irodistanő gyorsírók előnyben

vaskereskedő segédek

több évi gyakorlatlalt és szakmájukban teljes jár-
tassággal (60 kézirattal bírók előnyben) azonnal
felvételek. Amennyiben fent kerestek több évi
gyakorlatlalt és a szakmában teljes jártassággal
bírnak, a legjobb fizetésben fogadják részvételük.
Ügyes és megbízható háziszolga felvételük

Kuszi Gyula vaskereskedése

Novisad, Temerini-utca 8 szám.

5658

VERSENYENKIVÜLI ÁRAK!

SHS. kir. lőpor áruda.

VADÁSZATI
ÉS SPORT
SPECIÁLIS SZAKÜZLET.

Nagy raktár:
Vadászfegyverekben,
vadászlőszerekben és
vadászfelszerelések,
football,
tenisz,
atletikai
cikkben, komplett felszerelések. —
Rendőrségi felszerelések. Tűzijátékok.

BATA V. FIA

Nagyban. Subotica Kicsinyben.
Kralja Aleksandrova ulica 7.

Tessék árjegyzéketkérni!

VERSENYENKIVÜLI ÁRAK!

WEITZENFELD és TSA.

SUBOTICA oooooo TELEFON 190.

Iroda: Városi bérpalota. Költőgyár: Sental-pu-
Alapítva 1902. oooooo Táviratcim: Kenderipar.

PONYVA

ELADÁS ÉS KÖLCSÖNZÉS

Ajánl: Lópokrócokat,
tűzőt és kerti tűmő-
ket, ujlisztes, gabonás,
gyapjú, toll, komló és
szalmazsákokat, mad-
rac és roletta szöveteket
juttatóból és lenből, minden-
nemű házivásznat. Zsineg,
kötél és hevederek. 712

**Amerikai
Autóbenzin
Motorbenzin
Nyersolaj
Gépolajok**
állandó raktára
**Standard
Oil Co of
Newyork**
subotical
főigényességénél
Klein Géza
Sürgőnycim
Lakleinöl.
Telefon 55. sz.

**Főtér közelében
NÉGYSZOBÁS
LAKÁST
KERESEK.**

Cím a kiadóhivatalban.
5639

„Nea” Crem
a legjobb arópoló szer
KORONA-
GYÓGYSZERTÁR
SUBOTICA, VÁROSHÁZA. 503

KERESKEDŐK, MÉRNÖKÖK, ÉPÍTÉSZEK FIGYELMÉBE!
HERZOG ÉS GLAS
LAKATOS TÖMEGÁRU
ZOMÁNCÁRU
ÉS
PAPIRMASSZAGYAR
SUBOTICA

KÉSZIT:
SAVATEKELI-U. 79. TELEFON 623 SZ.
PRÉSELT, ZOMÁNCOZOTT UTCAI JELZŐTÁBLÁKAT, HÁZSZÁMOKAT, REKLÁM ÉS CÉG-
TÁBLÁKAT DOMBORNYOMÁSSAL, ZOMÁNCOZOTT IRIGÁTOREDÉNYEKET ÉS VILLANY-
LÁMPAERNYŐKET, TAKARÉKTŰZHELYEKET, SÜTŐKET, CILINDER, TŰZELŐ ÉS HANU-
AJTÓKAT, DOBKÁLYHÁKAT ÉS ÜSTHÁZÁKAT, PRÉSELT VASABLAKOKAT, VASRÁCSOKAT ÉS GYERMEK-
KOCNIKAT, FÜZÖTT RENDSZERŰ ELVÁLLAL:
MINDENNEMÉPÜLET VASSZERKEZETŰ ÉS MAGAS MŰDOMBORNYOMÁSSAL.
KÖLTSÉGVETÉST RAJZOKKAL. FELSZERELVE BARKINEK DIJTALANUL BEMUTATUNK.
GYÁRTMÁNYAINKAT
KIZÁRÓLAG
NAGYBAN ÁRUSÍJTJUK.

PRIMAMÉSZ

fehér darabos
nagy mennyiségben
jutányos áron
azonnali és folytatódó
szállításra kapható
„GRADIVO“
kereskedelmi társaság
ZAGREB
Bogovičeva ulica. 3.
Telefon 555.

KÖNYVELŐT

KOCSIST

megbízható keresek
szeszüzletbe, Sentyánski
put 17. — Ugyanott egy

stráfkocsi

és felszerelt
borszivattyu
kerestetik. 5564

Tankönyvek

a közoktatási miniszter
úr engedélyével ellátott
iskolakönyvek kaphatók.
Jegyzéket ingyen küld:
LIPSITZ és LAMPEL
könyvkiadók Subotica.

I-a MÉSZ

BEREMENDI

fehér darabos, nagyobb és kisebb mennyiség-
ben jutányos áron azonnali és folytatódó
szállításra kapható. — Kérjen árajánlatot.

SZEILER és TRSA cégnél
VEPROVAC, VOJVODINA.

Augusztus első felében üzembe helyezzük teljesen
újjonnan felépített és modern gépekkel felszerelt

MALMUNKAT.

Foglalkozunk vám- és kereskedelmi őrléssel. Cserélünk
gabonát minden mennyiségben prima lisztel. Veszünk a
legmagasabb napi áron gabonát, tengerit, árpát és minden
terményt. Liszt, korpa, dara nagyban és kicsinyben. 5300

KRAUSZ GÁBOR ÉS FIA, HENGERMALMA
SAVA TEKELI-ULICA. TELEFON 1-86.

MOLNÁROK FIGYELMÉBE!

KIS- és NAGY MALMOK RÉSZÉRE!!!

a legújabb és legteljesebb HORVÁTH-FÉLE
buzahányzó, hantoló és keféldőgep. Kül-
földönélonyei: Nincs szükség buzamoságepre. Üzem-
közben felszerelt szabályozható, nem hagy
semminemű tisztáltságot. — Legúszkösebb
buza is teljesen tisztán hagyja el a gépet.
Csak egy erőszükséglet, nagy munkabíras. Üzemben
bármikor megtekinthető és megrendelhető;

Kohán Vince és Fiai hengermalomban Suboticán
Senčanski put. 4306

„PRIMARIUS“

PADLÓOLAJ LEGJOBB AVILÁGON

Szagtalan, pormentesít, fer-
tőtlenít, minden lakásban
nélkülözhetetlen. Közszük-
ségletből legkisebb men-
nyiségben is kapható „Pri-
marius“ vegyszeti gyár

SUBOTICA Telefon 8-85.

Fontos, akik Magyarországra optálnak!

Hunwald Nándor bank- és váltóüzlet ingatlanfor-
galmi osztálya Pécs, Király-utca 17. Telefon 4-25.
Sürgőnycim: Hunwald Pécs. (Magyar, német, szerb,
horvát levelezés).

KÖZVETIT: Pécsen, Baranyában és egész Ma-
gyarországon mindenféle ingatlanok vételét és el-
adását. Jelenleg sok családiház, gazdaságiház azon-
nal elfoglalható lakásokkal, 1-10 holdig szőlő,
50-500 holdig terjedő földbirtok és számos fölmenő
üzlet eladása előegyező. Általánosok legelőnyöseb-
ben eszközöl. Információkat Jugoszláviában Hunwald
Zsigmond Újvidék, Széchenyi-u. 4. ad. 4904

ZETA

gyógyszerészeti- és vegyi gyár r. t.
SOMBOR

Rokszból készült elsőrangú vegytisztító szén-sav.
A budapesti szén-savértékesítő r. t. gyártmánya.
10, 15, 20 kgr-os tubusokban.

Vízszintelárusítóknak kedvezmény.

KOSMETIKAI CIKKEN; szájjvíz, kölnivíz, fogkrém,
Bay-rum, pouderek, Baby-crem stb.
HÁZTARTÁSI CIKKEN; Sósorszesz, Zetol légy-
ölőpapír, Zeta fémtisztító, gyémántpor. Galamb
fehércipő tisztító stb.

